

EGRI *FEHÉR/FEKETE*

a Ciszterci Diákszövetség Egri Osztályának hírei

1996.Húsvét

ARDERE ET LUCERE

”Mi dolgunk a világon? Küzdeni...”

Vörösmarty került a kezembe, amikor azon morfondíroztam, hogyan is kellene ezt a számunkra fontos eseményt – amikor is a zirci apát székében személyi változás történik – megfogalmazni. Hát forgattam a Gondolatok a könyvtárban vers-sorait, s csak újra kikötöttem a buzdításnál: ”erőnk szerint a legnemesbékért” kell küzdeni, ahogyan ezt a néhai székesfehérvári ciszterci diák másfél százada megfogalmazta.

Am rögtön feltör a mélyből a kérdés: hogyan jön össze a küzdelem, a harc, az élet egy lassanként kikerülhetetlen eleme azzal az eszménnyel manapság, amely éppen ezt a két embert, – korban velük egygyérelődve már kedves barátainkat – a két szerzetest, a leköszönő apátot, *dr. Kerekes Károlyt* és a helyébe lépő *dr. Zakar Polikárpot* néhány egyszerű szóval köszönhetném az egri osztály időszakos bulletinjében. Miért emlegetek itt a ciszterci szellem és e szellem szolgálatában álló kitűnő személyiségek kapcsán küzdelmet? Amikor a középkor eszménye szerint a szerzetes elvonul a világtól, a benedeki regula szerint *dolgozik és imádkozik, elmélkedik, a megtermett, kiművelt lelki javakat osztja szét, társainak, a világnak*. Ehelyett küzdést emlegetek. Szerzetesi feladat ez? Mára, itt, nálunk, személy szerint a zirci apáti székben? Igenis az! Nem is akár-milyen!

Gondoljuk csak végig! 1948-ig a Rend kezén öt gimnázium működött. A Rákosi diktatúrának egy tollvonásába került a Rendet feloszlatni, a gimnáziumokat államosítani. Az atyák, a tanárok szét-széledtek, *keserves deportálás, börtön után éltek és haltak*. Alig maradtak többen félszáznál, mire a rendszer összeomlani

készült. Ennek a várakozásnak előszelében Károly barátunkat, *1987-ben, külföldön* – ez is adalék a magyarság XX. századi sorsához – zirci apáttá *benedikálják*, de úgy, hogy erről nem volt ildomos beszélni az ország határai között. De már Nagyvenyimben, *1989-ben, a Vendel apátra emlékezés közben is*, megalakulhatott a Ciszterci Diákszövetség. Károly apáttal és Zakar Polikárppal, a Rend generális apátjával együtt ünnepeltük, ünnepelhettük az egri középiskolai oktatás háromszáz évét, hogy aztán lendületbe jöjjön a küzdelem *a Rend megújításáért, az öt gimnázium visszaszerzéséért, a rendszerváltás után*.

Szerény részese, szemléelője voltam, vagyok ma is ennek az újra meggyökereztető küzdelemnek.

Kerekes Károly, kistályai születésű, volt egri ciszterci diák, a klasszika-filológia, a görög, latin nyelv és irodalom tudós tanára a lehetőségek első percétől kezdve folytatja az olykor sziszifuszinak is tetsző küzdelmet mindazért, amit ebben az országban a Rendtől, akár földi javakban, akár szellemiségben elvettek. A lehetőségeket se hagyjuk említés nélkül. És mégis! Annak ellenére, hogy lassacskán két kezünk elég a hadrafogható hazai ciszterciek összeszámlálásához, ha tanításra gondolunk, a tények a következők:

Pécsett és Székesfehérvárott a gimnáziumok újra indultak.

Baján, a III. Béla Gimnázium helyett, csere beiktatásával, női szerzetesrenddel együtt közös tulajdonú gimnáziumot működtet a Rend, – jellemzően mai megoldásban: fenntartás, tehát az anyagi gondok a bajai Keresztény Értelmiségi Szövetséget nyomják. (Hogyan csinálják?)

**Mindenkit szeretettel várunk Diákszövetségünk VI. közgyűlésére
1996. április 20-án, szombaton 10.30 órára
régii iskolánk II. emeleti dísztermébe.**

Az éves beszámoló mellett *Apáti tájékoztatót* hallhatunk a Rend helyzetéről, valamint *Hervay Levente* ciszterci atya, iskolánk volt tanárának előadását: *Visszapillantás az egri gimnázium szétszórását előtti éveire.*

Budán váltakozó heveségű menetekben folyik alku és küzdelem egyszerre, az érdekek nem akármilyenek, azt azonban már tényként könyveljük el, hogy ciszterci osztályok már "állnak!" Akárha.

Egerben is, noha itt, a megkötött szerződések szerint 1997-től éled fel csak Szent Bernát Gimnáziuma. Annak ellenére ez az állapot, hogy az épületek – Rendház és a Gimnázium – már rendi tulajdon (Sok-sok problémát jelentő állapotokkal.)

Zircen a kis kvadrum a Rend tulajdona, – az Apátság többi része bonyolult és még bénítóan bonyolítható jogi kérdések sorozata.

Ezeket sorolhatnám fel elsőként ebben az ünnepélyes pillanatban, amikor az egyik tudós ciszterci – Károly apát – leköszön. Sohasem küzdelemről álmodott, hanem tudományról, elmélkedésről, irodalomról: lett légyen az görög, latin, magyar. A harmóniák, a hangok, a verslábak alkotóként is érdekelték. Érdeklük ma is. Amellett tudósként újította éveken át a biblikus szövegek jelentős részét, a liturgiában használt imákat is a mai fülhöz igazította. Élete rapszodikus szakaszokra bomlott szét, de csak a kinti időben. *Ám az eszmény, a bernáti lélek, az ardere et lucere belső parancsként működött nála mindig is:* az erkölcsit, az emberi méltóságot és legelőbb az Isten ügyét az adottságok között hüien szolgálta.

Ebbe a szolgálatba érkezett most haza dr. Zakar Polikárp, aki 1985-től tíz éven keresztül a Ciszterci Rend Generális Apátjaként vezette az összes cisztercieket. Római egyetemeken szerzett diplomákat, azok tanári

karában is felsorakozott. Nemzetközi tapasztalatait, tekintélyét, a közvetlen római, az ún. központi hatást is magával hozta új állomáshelyére. Az egykori bajai ciszterci diák az elmúlt évek folyamán is érzékeltette, hogy Szent Bernát örökségét, amelyben az egyik erős szál "a hatalom és a hatalmasok hozzáédesgetése a lelki tennivalóhoz" akár közvetett, akár közvetlen formában, – nem fogja elhanyagolni. A pápai intézetek, a Vatikán légköre, több évtizedes római pályafutása itt folytatódik.

A cél már rég meghatározott. A veszélyhelyzet múltban? Ki tudja? Kerekes Károly apátnak az eddigiekért köszönet. Kérésünk: az Isten tartsa meg őt még sokáig, a tennivalókért is, a mi barátságunkért is.

Polikárp Apáturat pedig Vörösmartyval szólva kiérjük el Zircbe:

"Előttünk egy nemzetnek sorsa áll.
Ha azt kivittuk a mély süllyedésből,
S a szellemharcok tiszta sugaránál
Olyan magasra tettük, mint lehet,
Mondhatjuk térvén őseink porához:
Köszönjük élet! áldomásodat,
Ez jó multság, férfi munka volt!"

És mindezt 1996-ban, a Millecentenárium évében emlegetjük.

Baráti tisztelettel:

Farkas András

Dr. Zakar Polkárp ünnepi homíliája

1989 május 28-án az egri gimnáziumi oktatás 300 éves jubileumán tartott ünnepi misén

Amikor néhány éve Jeruzsálemben jártam, visszavisszatértem a Sírátófalhoz, ahol Isten Ó-szövetségi, hívő maradéka megrendült lélekkel imádkozik szüntelen, az egykor fényes templom alapfalának tövében, mivel a régi templomra épült mohamedán szentélyben nem dicsérheti az Urat.

Nehéz elfelejteni azt a sok imát, amit ott hallottam. Nemegyszer hasonló érzésekkel álltam édes hazám határán, amikor senki sem mondta meg, hogy miért nem jöhetnek be ebbe az országba, és amikor úgy éreztem, hogy a Szózat bizonyos fokig rám nem vonatkozik. Mert bizony a nagyvilágban sokféle volt helyem, de ebbe az országba még lábam sem tehettem be. Később, amikor már bejöhettam, akkor sokszor megálltam főhászokodva egy-egy iskolám bejárata előtt. Akkor mondta egy belső hang a magyar evangélium szavait: Menjetek és tanítsatok!

Ma már más érzéssel állok itt a 300 éves alma materünk falai között. Nem ítélni, hanem hálát adni jöttünk az Úrnak azért a 300 évért, azért is, hogy erőt gyűjtsünk a feladataink megoldására és hogy tanúságot tegyünk

jövőbe vetett hitünkért, reményünkért. Először tehát azért vagyunk itt, hogy emlékezzünk a múltra, és hálát adjunk az Istennek.

A hála után gondoljunk a jelenre!

Hogy ma ebben az országban szinte emberfeletti feladatok előtt álltunk. Ilyenkor erőt kell gyűjtenünk, úgy, ahogy azt a mitológiai Anteus tette. Valahányszor Anteust a földhöz csapták, hétszeres erővel kelt fel újra. Valami hasonlót élünk át, de nem babonás hiedelem alapján, hanem a valóságban, valahányszor a "Menjetek, tanítsatok!", a krisztusi küldetéstől áldott alma materünkkel találkozunk. Különösen ilyen jeles jubileumi ünnepek alkalmával.

Elsősorban az lelkesít minket, hogy alma materünk szelleme régi. Táplál, erőt ad, hogy el tudjuk viselni mindazt, amit teherként, súlyos keresztként a vállunkon hordunk. Ideig-óráig érnek bennünket megpróbáltatások. Krisztusi hitünk garancia arra, hogy ezek a megpróbáltatások is javunkra válnak. Latin közmondásként tanultuk, hogy minél súlyosabb a súly, minél jobban tapossák a pálma tövét, annál magasabbra nő. És

eszembe jut az annyiszor lerombolt, a Szent Benedek által alapított apátság jelszava is: "A megnyesett fa kivirágzik."

A mi Alma Materünk valami hasonlót tett velünk. Hiszen egyszerre volt élő generátor, élő, mai szóval egy titokzatos lelki erőmű, ha talán ma már nem is érezhető módon, nem mindenki által érezhető módon, de ma is működik, hat és él., Azért vagyunk ma itt, hogy tanúságot tegyünk jövőbe vetett hitünkről, reményeinkről. Isten előtt és magyar népünk előtti felelősségünk is változatlan.

A Ciszterci Rend Zirci Kongregációjának a Szentszék által jóváhagyott szabályzatában benn van az a gondolat, az a pont, hogy a zirciek különleges feladata *az ifjúság nevelése, főleg az egyházi iskolában.*

Egri ciszterci diákok voltak...

A régi értesítőkből olvashattuk "Intézetünk tanulói voltak a közélet és az íróvilág jelesei közül" fejezetet, – ennek a mércéjével mérve, de azért egy kicsit tágítva a kört, kívánunk írásokat közölni elhunyt diáktársaink éltútjáról. Szeretnénk, ha minél többet tudnánk egymásról, ezért kérünk minden diáktársunkat, hogy adjon javaslatot – még jobb lenne, ha írást –, hogy közölhessük

Barankovics István

Katolikus népiskolában tanító pedagógus házaspár első gyermekeként, 1906. december 13-án született a Szabolcs megyei Polgár községben. 1917-ben iratkozott be a Ciszterci Rend egri Katolikus Főgimnáziumába és 1925-ben érettségizett jeles eredménnyel az akkor már Szent Bernátról elnevezett gimnáziumban. A régi Értesítőket olvasva megtudhatjuk, hogy nyolc éven át a Szent József internátusban (Foglár) lakott. Osztályfőnöke Szekeres Fábán ill. Szász Alfréd voltak. Magyarra hét éven át Werner Adolf tanította, tanárai voltak Rássy Paulin, Rédei Gerő, Balassa Brunó is. Nyolcadikosként elnöke volt a Vitkovics-önképzőkörnek, ahol "értekezésekkel és szónoki beszéddel kitűntek" között találjuk nevét.

Szmrecsányi Lajos érsek ösztöndíjasaként a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem jogi fakultásán folytatta tanulmányait. A fiatal joghallgató kezdetben a budai Szent Imre Kollégium lakójaként a katolikus diáknemzedék mozgalmainak szociális reformokat sürgető táboraiban tűnt fel. Elsősorban az első világháború után kibontakozó és a szociális kérdések iránt érzéketlen, keresztény politikai jelszavakat hangoztató, de valójában a korát túlélte rendi előjogokhoz ragaszkodó társadalmi és politikai rendszer megváltoztatására törekedtek.

Barankovicsot különösen vonzotta az irodalom, az újságírás és a közéleti szereplés. 1937–43 között Az Ország Útja című folyóirat társszerkesztője, majd a német megszállásig – 1944. márciusáig – a Magyar

Erre a konstitúcióra tettünk mi, magyar ciszterciek a fogadalmat, és megvallom, hogy szabályaink eme szavai sokszor adtak erőt nekünk a határokon belül, és messze szép hazánktól, még a texasi tájakon is. Fogadalmunkhoz mi, magyar ciszterciek hűek akarunk lenni, és ezért a lelkipásztori munka mellett a középiskolai nevelés is benne van terveinkben és imádságainkban. Ehhez természetesen tárgyi feltételek is kellenek, mert mi magunk erejéből iskolát építeni nem tudunk. De a mai ünnep is azt bizonyítja, nem feledtük el, hogy több mint kétszáz évvel ezelőtt indult el innen, éppen Egerből a magyar ciszterciek középiskolai nevelő munkája.

Nemzet főszerkesztője. Az 1944. október 15-i nyilas hatalomátvétel után illegálisba kényszerül. A vésztűzes napokat a ferencesek budai házában, szerzetesi ruhába öltözve vészelte át.

1945 után az újjászülető kereszténydemokrácia nyugat-európai föllendülésével párhuzamosan Magyarországon is esély mutatkozott a kereszténységet ideológiai alapon vállaló politizáláshoz. 1945-től az 1944 őszén alapított Demokrata Néppárt főtitkára. A magyar kereszténydemokrácia hosszú távú programját a természetjogban kifejezésre jutó elvekben, az egyházak szociális megnyilatkozásaiban, a San Francisco-i határozatokban kifejezett emberi jogokra építette. 1947-es választások után a parlamentben az ellenzék vezérszónoke, volt, ahol a kormányzat egyház és iskolai ellen irányuló támadásairól, a vallási jellegű társadalmi és kulturális, valamint ifjúsági szervezetek feloszlásáról szólva fejtette ki álláspontját. Az iskolák államosításáról szóló törvényjavaslat vitája során elmondott beszédekben olvashatjuk a ma is szívesen hangoztatott "elvekről": *...világnézeti irányítottság nélkül nevelni egyáltalában nem lehet, a világnézetiileg semleges iskola, illetve nevelés egyszerűen fából vaskarika...*

A megjelent naplórészletéből ismeretes, hogy Rákosi választás elé állította Barankovicsot, nyilatkozatot követelve tőle, melyben a Néppárt bejelenti önkéntes feloszlását. Barankovics Amerikában keresett menedéket. Kényszer körülmények között vállalta az emigrációt. A jelek szerint nem találta fel magát az idegen

környezetben. Részt vesz ugyan a Magyar Nemzetgyűlés volt elnökének, Varga Bélának vezetésével működő Magyar Nemzeti Bizottmány munkájában, de nem avatkozott be az emigrációs politikai irányzatok küzdelmeibe. Figyelmét elsősorban a politikai kultúra és a világot irányító erők nagy összefüggéseinek értelmezésére fordította. Rendszeresen tájékozódott a hazai eseményekről is, ahogyan azt néhány megjelent dolgozata érzékelteti. A kereszténység és a demokrácia összefüggéseiről kevesen írtak olyan mélyreható, célirányos tanulmányt magyar nyelven mint Barankovics: *A keresztény politika nem törekszik arra se, ...hogya a ke-*

reszténység valamennyi erkölcsi parancsát állami jogszabállyá alakítsa át, és államhatalmi eszközeivel kényszerítse ki ... az ilyen törekvés természetjogba ütköznék és a legszörnyűbb erkölcsi zsarnokságot teremtené meg. A keresztény politikusnak kötelessége, hogy programjukat ne azonosítsák magával a kereszténységgel, ne a kereszténység tekintélyével fejtsek ki közéleti tevékenységüket.

Visszahúzódva, könyvei között élt, írt és szerkesztett. Négyezer-ötször tért vissza Európába. Egy ízben feleségével együtt fogadta VI. Pál pápa. 1974. március 13-án halt meg New York-ban.

Összeállíva Kovács K. Zoltán újságíró Barankovicsról írt tanulmánya alapján

Helyreigazítás és kiegészítés

A '95. karácsonyi számunkban *Egy kis statisztika a Gárdonyi Gimnáziumból* címmel megjelent kimutatás nem volt teljes és pontatlan adatokat is tartalmazott.

Elnézést kérve mindazoktól, akiket érintett, az alábbiakban közöljük a helyesbített adatokat és néhány kiegészítést, melyet *Lévai Zsolt*, a gimnázium igazgatója bocsátott rendelkezésünkre:

Egyetemre ill. főiskolára felvett tanulók az 1995 júniusában érettségizettek közül :

	Osztályfőnök	Érettségit tett tanuló	Felvételt nyert tanuló
4.b - általános tagozat	Gerjákné Csibrányi Éva	40	15
4.c - általános tagozat	Koczok Mária	40	11
4.d - ciszterci osztály	Csák György	41	17
4.e - német tagozat	Fodor Jánosné	31	10
4.f - óvónői tagozat	Kovács Katalin	40	36

A **192** érettségizett tanuló közül **179**-en jelentkeztek továbbtanulásra, közülük **89** tanuló –a jelentkezettek **46%-a** – nyert felvételt

Kiegészítésül– az iskola színvonalának további jellemzőjeként – azt is megtudhattuk, hogy az USA-ban **2** tanuló egész éves, **3** tanuló pedig féléves ösztöndíjjal tanulhat ill. az első félévben tanulhatott a Soros Alapítvány jóvoltából.

Igen érdekes adat továbbá, hogy az iskola tanulói Eger városon kívül 140 helységből jöttek. Ilyen nagy a vonzáskörzete, de mondhatjuk azt is: ilyen jó híre van az iskolának.

Az Igazgató úr ezúton is köszönetet mond az *Érsek úrnak* és az egeri érsekség minden *plébánosának*, akik segítettek, hogy messze vidékről is jönnék falai közé tanulói.

Tanáraink voltak . . .

ERDÉLYI Guidó Imre

Sopronban született 1893. május 14-én. A rendbe érettségi után 1912. augusztus 12-én lépett. Egy éves zirci noviciátus után egyetemi tanulmányait Budapesten, a Pázmány Péter Tudományegyetemen – történelem-földrajz szakon –, és a Bernardinumban működő Hittudományi Főiskolán végezte 1913–1917 között. Áldozópappá 1917. július 8-án szentelték. 1917-23 között tanár Pécsen. 1923-tól 1934-ig káplán Budapesten. 1934-től Egerben, 1945-től pedig Budán tanár. 1947–1949 között a pécsi Szent Mór egyetemi kollégium

igazgatója. 1949–50-ben ismét Budapesten káplán. A szétszórás után 1950–56 között Budapesten él civil foglalkozásban. 1956–64-ben kiséítő lelkész, 1964–1974 években Bp. Belvárosban plébániai irodavezető. 1974–83 között Budapesten nyugdíjban, majd 1983-tól a székesfehérvári Országos Papi Otthonban él haláláig, 1984. május 30-ig. Szakos Gyula megyéspüspök temette a fehérvári rendi templom kriptájába 1984. május 30-án.

Erdélyi tanár úrra rendtársának írásával emlékezünk.

Guidó testvérünk a magyarországi ciszterci rend nesztöraként rövid szenvedés után, de már évek óta félig vakon hunyt el, a székesfehérvári Országos Papi Otthonban. Hosszú élete folyamán a ciszterci élet úgyszólván minden területén dolgozott. Volt gimnáziumi történelem-földrajzszakos tanár, hittanár, lelkipásztor és pécsi egyetemi kollégiumi igazgató. Foglalkozott rendtársai anyagi ügyeivel is, de talán legkedvesebb és legsikeresebb munkaterülete a gyóntatószék volt. Érdemes megfigyelni, hogy ennél a látszólag hüvös, tartózkodó, néha merev embernél milyen sokan kerestek lelki vezetést, találtak támaszt és segítséget. Ez különösen budapesti hittanár korában tűnt föl, és később, amikor a rend szétszórása után a pesti "Angolkisasszonyoknál", majd a belvárosi főplébánián gyóntatóként működött.

P. Guidó, – a hűséges pap és puritán szerzetes – mint ember a kötelességteljesítésnek példaképe volt, akinek minden tevékenységét az alaposság és tárgyilagosság jellemezte. Történelem szemléletének tárgyilagosságát

Zolnai Béla – amikor kormányképviselőként vett részt az 1941. évi érettségi vizsgálaton, – hangsúlyozottan kiemelte a Magyar Szemlében (1941. október. 270-78 o.).

Még a régi, alaposan képzett tanári generációhoz tartozott, amelynek neveléséből azonban szilárd tudású önfegyelmre szokott és az élet felelősségét lelkiismeretesen vállalni képes nemzedékek kerültek ki. Élete nagy részében középiskolás fiúk és leányok fejlődő egyéniségének, bontakozó személyiségének szellemi és magatartásbeli világához nőtt hozzá, amely világ az ő korában alig ismerte a lázadást és a tekintély megkérdőjelezését. Ez volt az oka, hogy amikor a nyugtalan időkben a pécsi egyetemi kollégium igazgatását rá bízták, felszínre tört egyéniségének alkalmazkodás-hiánya. Visszont a szétszórás idejében, mind civil foglalkozásban, mind papi működése területén kiegyensúlyozott és termékeny évtizedeket élt úgyszólván legutolsó évéig.

-s -n - (Palos Bernardin) – írása a Szolgálat 1985. 66. számában

Emlék-töredékek tanárainkról

Hám Lajos diáktársunk írása

Szerettem tanárainkat, mert Ők is szerettek bennünket és lelkük gazdagságát, szívük aranyát osztották szét közöttünk. Persze tudásuk gazdag tárházából is részesítettek bennünket. Éshogy szeretetük mennyire őszinte volt, bizonyítja az is, hogy amikor a későbbi időben érettségi után találkoztunk, mindig a régi melegséggel bántak velünk. A Jó Isten áldja meg haló porukban...

Róluk szeretnék pár sort írni, kiegészítve a kissé száraz életrajzukat.

BAGHY Osvát

VII-es korunkban vette át az osztályunkat és két éven át volt az osztályfőnökünk. A külső szemlélőnek eléggé zárkózott, nehezen kezelhető embernek tűnt. Ez volt a külső. Minél többet volt velünk, annál inkább lehámlott a külső réteg és egy nagyon melegszívű, diákjait szerető és védő ember tűnt elő.

Megtanított bennünket olvasni. Beosztott bennünket csoportokra és magyar órákon a tankönyvünkből felolvastunk, s az esetleges hibákat kijavította.

Korszakalkotó ötlete volt, hogy rádió-felelőst jelölt ki – ez 1935-ben szinte forradalmi újítás volt – és az illetőnek minden órán ismertetnie kellett az aznapi vagy a következő napi műsorból a kimagasló irodalmi vagy zenei műsört.

Sokat adott a pedáns, tiszta megjelenésre és viselkedésre. Ebben a tekintetben nem ismert pardont. Minden héten – főleg nyolcadikos korunkban – akár egy órán keresztül is szakított az általános viselkedési normák ismertetésére. S nem azért diák a diák, hogy olykor-olykor, amikor nem fült a fogunk a felelésre, akkor előre megbeszélte kérdéseket tettünk fel, amire jött a válasz: "Úrfiak ezt megbeszéljük, de a következő órán 'nagy beszámoló' lesz!"

Osztályunknak volt egy nagyon jó cigányzenekara. A primás Hám Laci volt. A zenekar tagjai: Endresz Laci, Lénárd Laci, Pataki Árpai és Ráduly Barna. Különösen nagy szerepük volt a nyolcadikos korunkban az egyes órákon a tanárok búcsúztatásában. Ezek a felejtetetlen bensőséges búcsúk közül is kiemelkedett

Baghy osztályfőnök úr búcsúztatója. Honnan honnannem megtudtuk, hogy a nótája "A kanyargós Tisza partján ott születtem" c. magyarnóta. Mikor búcsúzóul erre a zenekar rázendített, ellepte szemét a könny, és halkán dúdolni kezdte. A nóta szövegéből, amelyet könnyes szemmel dúdolt a vége, hogy "temesetek akáclobos temetőbe", mármint a Tisza partján, nem teljesült, ugyanis Székesfehérvár temetőjében alussza örök álmát.

A 10 éves találkozóznkon láttam utójára. Végig velünk volt és rendkívüli szeretettel kérdezősködött sorunk felől. 1947-et írtunk. Rendkívül meglepett bennünket, hogy milyen rosszul hallott, csaknem teljesen megsüketült.

dr. PATAKI Vidor

Harmadik osztály elvégzése után Sirok község mellett voltunk cserkész táborban. Evetovits Kunó tanár úr volt a parancsnokunk és részt vett Pataki tanár úr is, mint cserkésztsízt. Nagyon jó hangulatú volt az ottlétünk egészen addig, amíg Pataki tanár úr győzte cigarettával. Tudni kell, hogy az akkori idők legbűdösebb és legrosszabb cigarettáját, a Hunniát, szívta. Méghozzá nagyon sokat is! Egyik reggel elfogyván a szívni valója, az egyik őrsnek kiadta a feladatot, hogy hozzon (szerezzen) Hunniát a faluban. A bökkenő az lett, hogy sehol sem lehetett ezt kapni, míg az egyik helyen kibökték, hogy Hunniát csak az útkaparó szív. A derék cserkészek végig szaladták az országot, a faluból le és fel, amíg rátaláltak a keresetre. Szerencsénk volt, mert az illetőnél tartalékban 100-as doboz volt, és azt szívesen odaadta! Másnap már vissza is tudták adni a kölcsönt, mert Egerből megjött az utánpótlás.

Ez volt az első személyes tapasztalásom az eddig csak távolról ismert és az egri vár alagútrendszerének feltárásán dolgozó Pataki tanár úr személyéről. A későbbiek folyamán egészen közel kerülhettem hozzá, részint, mert IV.-től két éven át történelmet tanított, részint a tanári könyvtárban való segédkezésem folytán.

Történelmet tanítani csak Ő tudott! Nem ragaszkodott a tankönyvünkhöz, mert főleg az Ő általa elmondottakat kellett feleletkor tudni. Az előadása színes, a tárgyalt korszakot átfogó volt és mi szinte lélegzet visszafojtva hallgattuk. A mai napig tartó történelem iránti megkülönböztetett figyelmemet Neki köszönhetem. Szigorúan osztályozott, magas követelményeket állított elénk.

Pataki tanár úr volt a tanári-könyvtár vezetője abban az időben. Az a megtiszteltetés ért bennünket Hortobágyi Pista barátommal, hogy 1 évig a segítői lehetünk. Ez abból állt, hogy hetente 2-3 alkalommal délután kb. 2 órát mellette voltunk és a hatalmas könyvtár gazdag gyűjteményét részint szortírozni, részint kiselejtezni segítettünk. Közben hallgattuk egy-egy könyvről a bősé-

El ne felejtsem megemlíteni egy igen fontos, korszakalkotó tettet. Nyolcadikos korunkban is – mint minden évben – *Gröber Lujza* tánctanár nő tánctanfolyamot rendezett a farsangi időszakban. Azelőtt az volt a szokás, hogy a tanfolyam végén vizsga volt, amikor is a résztvevő fiúk egymással táncoltak. Baghy osztályfőnök úr elintézte, hogy az Angolkisasszonyok végzős növendékei eljöhetnek a "bálba" és velünk táncoltak. Ez akkor forradalmi tett volt.

Mivel fejezhetném be a Róla szóló emlékezést?

Amikor Egerben a Ciszterci Rendház előtt elmegyek, önkéntelenül felnézek a második emeleti sarok ablakra és keresem a tekintetét.

Még ma is az Ő kisdíákja vagyok!

ges magyarázatát, az írója értékelését. Nem beszélve arról, hogy a kiselejtezt (múlt századi) folyóiratokból, több példányú könyvekből nekünk is jutott olykor.

A famulusi voltunknak a csúcsa az volt, amikor valamiért a szobájába küldött. Elfogyott a cigarettája (Hunniát!), vagy tintaért stb. Mi, amikor először mentünk a szobájába, meglepett az íróasztalán levő összevisszaság. Ott volt az írószerszámtól, megkezdett jegyzeteken át minden. A meglepetés azonban az volt, hogy mindig egy csomó, akkori kiadású úgynevezett Pengős Regény! Ezek detektívregények voltak, és mit tagadjam, az én fantáziámat is rendkívül lekötötték az Edgar Wallace, Max Brand stb. szerzők regényei. Most utólag bevallom, hogy ezekből egy-egy könyvet eltűntettünk és kiolvastuk, a következő alkalommal kicseréltük másikkra! A tanár úr nem vette észre a "kölcsönzést", vagy így utólag belegendolva hallgatólagosan tudomásul vette a mi diákos stiklieinket!

A történelem vihara úgy hozta, hogy hosszú ideig nem találkozhattunk. 1962-ben a 25 éves érettségi találkozónkon Ő is megtisztelt bennünket jelenlétével. Ott hosszadalmasan beszélgettünk és végül megígérte, hogy pár napra kilátogat hozzánk Nagymarosra. Ki is jött és csodálatosan szép, soha el nem felejtendő napokat töltött nálunk. Akkoriban az Országos Levéltárban volt valami kis állása. Elmondotta, hogy az egri tanácselnök felajánlotta neki az Egri Vármúzeum igazgatói állását. Ő ezt nem fogadta el, mert – amint mondta – senki se mondja azt, hogy egy reakciós pap az igazgató. Nevetve mesélte, hogy itt a Levéltárban "nagyon jól keres", mert van olyan hónap is, amikor *ezer Ft*-ot kap mellékesen, a rendszer neves történészeitől latin, görög szöveg lefordításáért!! (Itt jegyzem meg, hogy Tardy Lajos könyvében is megemlíti, hogy milyen tudósok voltak ilyen méltatlan helyzetben, köztük Pataki tanár urat is megnevezi.)

A vonatnál búcsúzva láttam utójára. Pár év múlva elhunyt és egy méltatlanul félreállított nagy tudós hagyott itt bennünket. De elfelejteni sosem fogjuk.

Érettségi találkozót terveznek 1996-ben:

60 éve végzetek, június 8-án Egerben — szervező Balázs András (Bp.);

55 éve végzetek, május 18-án Egerben — szervező: dr. Hibay György (Eger) és dr. László Ferenc (Bp.);

50 éve végzetek, július 12-13-án Egerben — szervező: Szelényi János (Eger);

45 éve végzetek, június 8-án Egerben— szervező: Bartha István (Eger).

.....

54 éve végzetek, június 9-én Budapesten— szervező: dr. Berta Ferenc (Budapest).

52 éve végzetek, június 8-án Egerben— szervező: Wolsky Agenor (Eger).

●●●●●●●●

hírek...hírek...hírek...hírek...

- **Apát választás volt Zircen** 1996 március 15-én, ebben az évszázadban 1912, 1924 és 1939 után a negyedik alkalommal. az ünnepélyes fogadalmat tett ciszterci atyák – szinte egyhangúan – *dr. Zakar Polikárp Ferencet* választották 6 évre a magyarországi ciszterciek új zirci apátjává.

Szentlélek-hívó szavak Zircen, 1996. március 15-én

(Részlet *dr. Kerekes Károly* apát homíliájából)

Szentlélekhívó ünnepi koncelebrációra jöttünk össze, hogy Isten áldását, Rendünk égi édesanyjának oltalmát, valamint ciszterci és magyar szentjeink közbejárását kérjük. Az ünnepélyes fogadalmat atyák innen indulnak fel az apátsági oratóriumba, hogy ott megválasszák – hosszúra nyúlt "pusztai vándorlásunk", negyven éves szétszóratásunk után, valóban 1939, tehát Vendel apátúr megválasztása óta – a zirci apátot.

"Cistercium alapításának 900 éves előestéjén" – nos, hogy történelmi pillanat-e ez? Ki-k döntse el. Egy ilyen nagy és Rendünk életében igazán döntő fontosságú választási aktushoz kérjük a Szentlélek Úristen megvilágosító és erősítő kegyelmét. Szívünk, hitünk azt kérdezi: Mit szól ehhez az Isten? – Tudjuk, Madách Ember tragédiájában Ádám felvonaglik: "Csak az a vég, csak azt tudnám feledni!" Hitünk örök igazsága viszont arra tanít: Csak az a vég, csak azt ne feledd, tudd meg, hogy "Isten lesz mindenben."

1848. március 15-én néhány lelkes magyar átérezte: Itt van a történelmi pillanat, az a bizonyos bibliai "kairosz", a történelmi "ma". Lelkesedni lelkesedtek, de nem tudtak maguk köré közösséget teremteni. És mit tesz Isten! A Rákos mezejére összegyűlt, de a vásári élmények nélkül maradt, esőtől szétvert sokezres tömeget bepaskolja Pestre, az akkor még városszélnek számító Múzeum-körüli térségre. Isten tehát semmi különöset nem tesz, csak éppen egy kis tavaszi záport hullat a Rákos mezejére, és Pestre beözönlik a tömeg. Isten mindig kész csodát tenni a földön, csak találjon elegendő hitet a már-már megfagyott szívekben. Nem csodavárók vagyunk, de hiszünk abban, hogy csodálatosan segít, vezet és magához emel bennünket az Isten. Csak adjuk oda magunkat Neki!!!...

Nos mi azért imádkozunk ezen az ünnepi koncelebráción: Töltse el Isten Lelke a káptalani atyák szívét, hogy döntésük Egyházunk javára, az Isten fiainak szabadságára vágyakozó népünk boldogulására és az egész világ üdvére szolgáljon.

- **Emléktáblák elhelyezésével** kívánja szövetségünk megörökíteni *Asztalos János* az egyházi iskolák 1948 évi erőszakos államosítása áldozatául esett pócspetri plébános, – 1929-ben érettségizett diáktársunk –, és *dr. Debreczeni Sixtus* OCist, templomunk egykori mártírhalált halt plébánosának emlékét. *Asztalos János* szomorú sorsáról az 1995.évi karácsonyi számunkban közöltük dr. Ringelhann Béla diáktársunk írását, aki az emléktábla elhelyezését is kezdeményezte. *Dr. Debreceni Sixtus* ciszterci atya életútjáról *Csák György*, a Gárdonyi Gimnázium tanárának írását az alábbiakban közöljük.

Dr. Debreceni Sixtus 1917-ben született Székesfehérvárott. Ugyanitt végezte gimnáziumi tanulmányait is a ciszterci gimnáziumban. 1935. augusztus 29-én lépett a Ciszterci rendbe. A Sorbonne-on és a bolognai egyetemen tanult, magyar-francia-olasz szakos középiskolai tanári képesítést szerzett. Áldozópappá 1942. június 21-én szentelték.

Egerbe 1948-ban került, a ciszterci plébánia vezetésével bízták meg. Fellendítette a hitéletet: család-közösségek alakultak, megoldást nyert az öregek és szegények gondozása. A nyári lelkinapokon, plébániai kirándulásokon sokszáz hívő vett részt. A gyermekeket korcsoportonként szervezett vezetők foglalkoztatták. A város területére deportált üldözötteknek is gondját viselte. Gyakran előfordult, hogy a város szélén sok elgyengült öreg háza előtt a járdát havazás után, még a hajnali sötétben Sixtus atya söpörte tisztára, hogy ne kelljen büntetést fizetniük.

A szétszóratás után az államhatalom őt sem engedte papként működni. 1951-től kertészeti napszámos Egerben. Ismerősöknél olasz-, francia- és latinórákat tartott. Megszervezte és irányította a magánházaknál történő 3-4 fős csoportokból álló illegális hitoktatást. Rendőri felügyelet alá helyezték, többször megfenyegették. Eger város területét nem hagyhatta el.

1954. február 21-én, vasárnap délután háromnegyed háromkor a Széchenyi utcán, a Tűzoltó tér fölötti szakaszon, az úttest szélén szabályosan maga mellett tolt a kerékpárját, amikor egy "katonai" személygépkocsi halálra gázolta. Kb. 20 méterrel távolabb ugyanez az autó egy úttesten talicskát toló ötgyermekes lelkészt is agyongázolt. A kocsiban ittas sofőr és viháncoló lányok voltak. Később megrendezett bírósági tárgyaláson felmentették a két lelkészt elgázoló sofőrt, enyhítő körülményekre hivatkozva.

A tragikus hír megdöbbenetette Eger lakosságát. Az emberek még az esti sötétben is, és a következő napokon is, csapatostól keresték fel ezt a helyet, némán álltak a járda szélén és imádkoztak. Mindenki meg volt győződve, hogy *nem véletlen baleset volt*.

Február 24-én délután 3 órára volt kitűzve a temetés. Az államhatalom ezt is megakadályozta, titokban elvitte a holttestet Székesfehérvárra. Itt temették el, majd két évtizeddel később exhumálták maradványait, és a székesfehérvári ciszterci templom altemplomában helyezték örök nyugalomra.

■ **Az államalapítás 1100.** évfordulója tiszteletére Szövetségünk is kezdeményezője volt az egri középiskolások részére kiírt pályázatnak, mely történelmi tárgykörben: *Eger a honfoglalás és az államalapítás korában*; irodalmi tárgykörben: *A Király Széke legendája – Szent István és az egri püspökség* címmel került kiírásra az összes egri középiskolában. A díjazásra százezer Ft-ot ajánlott fel az egri önkormányzat. Az Egri Öregdiákok Baráti Társasága szervezésében, példamutató összefogással létrehozott pályázatot szövetségünkön kívül az Egri Tanítóképzős Öregdiákok Baráti Köre, a Kereskedelmi és Szakközépiskola Öregdiákjainak Baráti Köre valamint a Dobó Gimnázium Baráti Társasága támogatja.

■ **A templomtető** javításának állásáról kérdeztük *Tádé atyát*. A tervek szerint március 1-jén kellett volna elkezdeni a javítást, – mondotta – de még március 13-án is esett a hó, így várnunk kellett. A bádogos-tetőfedő azonban nem volt tétlen, mert a csatornák jórészét, a könyök-idomokat, a kibúvó ablakokat már elkészítette, és mostanában fel is "csigázzák" az egyik toronyba (onnan biztosan nem lopják el, mert kapós holmi a vörösréz). A munka ma már elkezdődött, s ennek során újabb hibákra is derült fény. Mint a munkálatokat koordináló mérnök mondta: "Atya, van egy kis probléma." Már tudom, hogy a "kis problémákat" százezrekkel mérik. Jelen esetben a "kis probléma" összege újabb 2 millió forint.

Mindenkitől reménykedve várjuk a segítséget – fejezte be a tájékoztatást Tádé atya.

Jó lenne, ha mindnyájan *segítőképpen* hallanánk meg e szavakat.

■ **Széchenyi-díjjal** tüntették ki *dr. Székely György* akademikust, a Debreceni Orvostudományi Egyetem Anatómiai, Szövet- és Fejlődéstani Intézetének igazgatóját, – 1944-ben érettségizett diáktársunkat. Sok szeretettel gratulálunk, és további jó munkát kívánunk!

■ **Fertálmestereket** avattak az egri bazilikában, közöttük diáktársainkat is: *dr. Hibay György* (39), és *dr. Ringelhann Béla* (34). Mi is örülünk az őket ért kedves megtiszteltetésnek!

†††††††† **HALOTTAINK** ††††††††

Elhunyt ciszterci öregdiákok:

Bányász Vince (1939) – Gyula

Tajthy László (1948) – Erdőtelek

Paál Miklós (1931) – Budapest

Ferentzy Zoltán (1929) – Budapest

Requiescant in pace!

Ha a legközelebbi **Egri FEHÉR/FEKETE** hírekben közölnivalód lenne, légy szíves írd meg vagy telefonáljál *Wolsky Agenor*, 3300 Eger, Kertész u.34. tel.:(36) 317 420 ill. *Oláh Gyula*, 1114 Budapest, Bartók Béla út 25.III.5/A. tel.:(1) 165 9374 — címére.

EGRI *FEHÉR/FEKETE*

a Ciszterci Diákszövetség Egri Osztályának hírei

'96. Gárdonyi — '97. Szent Bernát *Beszélgetés Lévai Zsolttal, a Gárdonyi gimnázium igazgatójával*

Örömmel olvastuk a Gárdonyi Géza Gimnázium és Szakközépiskola felhívását az 1996/97 tanévre:

„1997. július 1-jétől a Ciszterci Rend lesz az intézmény fenntartója. A most beiskolázott tanulók már a Gárdonyi Géza Gimnázium jogutódjában, a Szent Bernát Gimnáziumban végeznek majd – hangzik a jelentkezési felhívásban. – Az iskola legfőbb pedagógiai elve: Szeresd és tiszteld a gyermeket! Ennek a vezérlő elvnek a szellemében munkálkodik immár több évtizede az iskola vezetése és tantestülete.” –

Az iskola szellemiségét leíró mondatokban visszahalljuk Kerekes Károly apát szavait a magyar ciszterciek pedagógiai hitvallásáról: Summa debetur pueris reverentia.

Március végén felkerestük a Gárdonyi Gimnázium igazgatóját – Lévai Zsoltot –, és kértük, mondjon egy kicsit többet erről az iskoláról.

– *Tudjuk, hogy a Gárdonyiban nemcsak gimnázium, hanem szakközépiskola is működik, és itt van egy leánykollégium is.*

– Megnyugtató, hogy a ciszterci rend úgy kívánja továbbfolytatni a Szent Bernát Gimnáziumban az oktatást, ahogy most a Gárdonyiban folyik, vagyis tovább viszi a hármas profilt: a gimnáziumot, a szakközépiskolai osztályainkat ill. a levelező képzést. Iskolánk az ún. egyes középiskolák kategóriájában 1995-ben az országos második helyet érte el és ebben a szakközé-iskola emeli meg a gimnáziumot, nemcsak tanulmányi eredményei alapján, hanem kulturális,

művészeti dolgokban is. De gazdaságilag is jó az ilyen struktúra.

A levelező oktatást azok igénylik, akiknek szakmunkásképzős bizonyítványuk van, de nincs érettségijük. Az új törvények értelmében egyre több szakmához kötelező az érettségi. Ezt nálunk meg tudják szerezni. Nagyon jó, hogy van mellettünk egy kollégium. Örülünk, hogy a kollégium továbbra is leánykollégiumként működik. Ilyen Egerben kevés van, ugyanakkor sok a lány. A fiúkollégiumban pedig szabad helyek is vannak. Ha a kollégium közös irányítás és közös gazdasági vezetés alá tartozik az iskolával, akkor anyagilag is jól kiegészítik egymást.

– *Most folynak a felvételek. Mi várható?*

– A felvételi vizsgáknak a második fordulója most zárult le (március végén). 160 tanulót vettünk fel 5 osztályba. Ezek: „0”-ik angol, német speciális, a pedagógiai szakközépiskolai osztály, – ezek a bázis osztályok –, ehhez jön két gimnáziumi osztály, ahol az egyikben a biológia, a másikban a matematika kiemelt óraszámú szerepel.

Szeretnénk a szakközépiskolánál kiépíteni az ötödévfolyamos képzést. Ugyanis hat osztályt indíthatunk a jövő tanévben is, és ez lépne be a hiányzó hatodik osztály helyett. Azokat, akiket nem vesznek fel egyetemre, főiskolára – bár a felvételi arány nálunk magas – itt maradhatnak, és az ötödév elvégzése után aszisztensi, gyermekfelügyelői középfokú oklevelet kapnak.

Folytatás a 2. oldalon

Közgyűlésünkről

Szövetségünk ez évi rendes VI. közgyűlését 1996. április 20-án tartotta a gimnázium dísztermében, melyen 53 diáktársunk mellett megjelent dr. Kerekes Károly apát, dr. Seregély István egri érsek, Lévai Zsolt a Gárdonyi Gimnázium igazgatója, Hervay Levente iskolánk volt tanára. Velünk voltak Mozsgai Tádé és Égi Konrád OCist atyák az egri rendház tagjai. A közgyűlést dr. Kovács Endre Gergely OCist, egri segédpüspök, az Egri Osztály elnöke vezette.

Folytatás a 4. oldalon

Mellékletünk: Interjú dr. Zakar Polikárp zirci apátúrral

– *Milyen fontosabb célkitűzések vannak az oktatásban?*

– Nagy örömmel számolhatok be arról, hogy szep-tembertől egy modern számítógép-szaktanteremmel gazdagodunk. Minden tanuló találkozni fog a számítógéppel. És elképzeléseink szerint legalább olyan szintre el kell jutniuk, hogy mint számítógép-kezelők mindenütt megállják helyüket. Azokban az osztályokban, ahol a matematikát kiemelt óraszámban tanadjuk, ott a számítástechnikát is nagyobb óraszámban tanadjuk, és megtaláljuk a lehetőségét, hogy erről az országos szakmai jegyzék által is elismert bizonyítványt kapjanak.

Nyelvoktatásunk színvonalát egy példával világíthatom meg: Harmadik éve folyamatosan tanulnak tanítványaink Amerikában a Soros-ösztöndíj jóvoltából. Három évvel ezelőtt két, utána négy tanuló jutott ki. Most öten vannak kinn, és már tudom, hogy a jövő évre egy tanuló egész éves, egy tanuló 5 hetes ösztöndíjat nyert, de még hátra van továbbiak elbírálása. Aki tavaly kinn volt Amerikában, most újra itt tanul nálunk. Őt annyira megszerették, hogy az egyik amerikai egyetemen ajánlottak számára továbbtanulási lehetőséget. Ez azt jelenti, hogy nyelv tudásával amerikai egyetemen is meg tud élni.

Nagyon szeretnénk az angol nyelvű „0”-ik évfolyam mintájára a németet is elindítani 1997-ben; ekkor már Szent Bernát Gimnázium leszünk.

A továbbtanulási tendenciát figyelve a magyart, történelmet és a matematikát kell kiemelt óraszámokban oktatni. Mi harmadik osztálytól kezdve ezt fakultatív formában biztosítjuk

– *Az igazgatói irodába jövet éppen óráközi szünet volt, és a folyosón jó volt látni a nyugodt, fegyelmezett diákokat. – Eddig az oktatásról hallottunk, és a nevelés?...*

A nevelés sokkal nehezebb kérdés, főleg amikor egészen ijesztő statisztikákról is olvashatunk. Gondolok itt a fiatalkori bűnözésre, kábítózásra. A kábítószer a városba is nagyon keményen begyűrűzött. Kirívó problémáink nekünk nincsenek. Talán mi vagyunk az egyetlen középfokú iskola Egerben, ahol ez elmondható. Nem tudom meddig maradunk ilyen fehér terület.

A Gárdonyi mindig is arról volt nevezetes: itt központ a gyerek. És ebben találkozunk a ciszterci nevelési elvekkel. Ez a szellem évek, évtizedek óta itt munkálkodott. Talán ezért is könnyebb befogadni a ciszterci szellemet, mint egy más iskolánál. Persze nem lehet mindent egyik pillanatról a másikra helyrehozni. Nagyon örülök annak, hogy ezt Tádé atya is így látja. Ezért tudunk közös hullámhosszon dolgozni: mind a ketten úgy látjuk és érezzük, hogy radikálisan elmozdítani valakit egy irányba nem lehet, hanem meg kell győzni az embereket.

Egyre több szülő jelentkezik nálam: „Igazgató úr, van-e esélye a gyerekeknek, hogy bejusson ide? Eddig mi nem jártunk templomba” stb. stb. Mondom: igen, van esélye. Mi úgy hirdetjük meg, hogy mindenki jöhet ide. A lényeg az, hogy becsületes munkát várunk tőle, és fogadja el az ifjúember a vallásos irányultságú nevelést. A nem hívó szülők is látják, itt

olyan lelki többletet kapnak a gyermekek, hogy ezért érdemes ide írni őket. A tanulók is egyre többen magukénak érzik ezt a szellemiséget.

– *A tanári kar hogyan várja az 1997-es esztendőit?*

– Évekkel ezelőtt megkérdezték: ki kíván a ciszterci iskolában továbbra is dolgozni? Akkor a tantestület 66-70 %-a úgy foglalt állást, hogy itt marad. Azóta néhány kolléga elment, de olyan is volt, aki már azóta vissza akart jönni. – Ma azért mégis elég sok bizonytalanságot találunk a tantestületben: Ha az egyház átveszi az iskolát, a közalkalmazotti státusz megszűnik. Tetézi még, hogy várhatóan a közalkalmazotti törvényt is módosítják, ugyancsak a kötelező óraszámokat. Tehát e területen is van bizonytalanság, nemcsak az egyházi átvétellel kapcsolatosan.

Ezért is nagyon várjuk, hogy az új apátúr megtisztel bennünket, tájékoztat a ciszterciek jelenlegi helyzetéről, és felvázolja az ő programját is.

– *Diákszövetségünk elsődleges célja a Szent Bernát gimnázium újraindítása. Ennek érdekében szeretnénk, ha minél szorosabb lenne a kapcsolatunk a gimnáziummal.*

Mi erre a kapcsolatra igényt tartunk, nemcsak azért mert az öregdiákok eddig is segítettek anyagilag, hanem ha itt ciszterci szellemiségről beszélünk – főleg majd '97-től –, akkor nekünk is kellene olyan emberek, akik ezeket átérték, átérték. Szeretettel és szívesen várunk mindenkit egy-egy osztályfőnöki óra keretében, akik elmondják egykori élményeiket. Ezt nagy örömmel vennék a tanulók. Példaként mondom, hogy Renn Oszkár öregdiák rendszeresen visszajár a II D osztályba és beszámol diákélményeiről. A gyerekek lenyűgözve hallgatják. Az ilyen jellegű segítségre mindenféleképpen igényt tartunk. Nyilvánvaló, hogy érdemben az öregdiákok nem tudnak beleszólni egy modern iskola vezetésébe. Történtek ilyen jellegű mozgások. Ezek nem voltak elég szerencsések. Meggyőződésem, hogy a mostani iskolavezetés Tádé atyával karöltve, a lehető legjobb úton halad és ez megfelel a Diákszövetség által képviselt célkitűzéseknek is.

– *Szívesen vennék, ha az ifjúság hangja is megjelenne az Egri FEHÉR/FEKETE-ben, talán – a pécsi példája nyomán – egy színes betét formájában.*

Az iskolának csak alkalmi újságja van, amely a diáknapi alkalmával jelenik meg. Köszönjük a lehetőséget.

– *Hallhatnánk valamit az Igazgatóról is?...*

– Benniszülött egri vagyok. Édesapám dombóvári, édesanyám makói, de ők már itt tanultak Egerben, itt ismerkedtek meg. Édesapám a Kisgazdapártnak volt az egyik vezetője. Ő is B listára került, viselve ennek minden hátrányát, azt is, hogy az én a továbbtanulásom is el volt zárva. Az általános iskola igazgatója VIII-ban úgy engedett el Miskolcra – oda mentem felvételizni –, hogy „zenei pályára alkalmatlan”. A zenében azonban a produktumot vizsgálják, és így a felvételi vizsgán „lehegedültem” a népet: ezért kerültem be. Hét év után hegedű-szolfézs tanári diplomát szereztem Miskolcon. Utána 11 évet tanítottam Egerben, a zeneiskolában, majd átkerültem a Gárdonyiba, és azóta is itt dolgozom. Közben közel hét évet Auszt-

riában töltöttem el Feldkirchenben, ahol a zeneiskolában tanítottam. Ma vén fejjel – 1944-ben születtem – végzem a debreceni egyetem pedagógiai szakát. Most másod éves vagyok, még egy év van hátra. Muzsikus mivoltom miatt a művészeti tárgyak állnak közelebb hozzám. 1988-ban Egerben elsőként mi csináltunk karácsonyi koncertet. Először az iskolában, a díszteremben, egy év múlva a ciszterci templomban.

Telt ház mellett játszunk. A művészeti munkát első-sorban a szakközép biztosítja.

– Befejezésül el szeretném mondani: Érezhetjük ciszterciek jelmondatát: lángolj és világíts! Számunkra Gárdonyi „lámpása” volt mindig a világító jel Így hát nálunk Gárdonyi lámpása és a ciszterciek fénye, fáklyája világít. Itt azonos szellemiség találkozott...
Igazgató úr! köszönjük a beszélgetést

Köszöntjük az idén ballagó ciszterci osztály, a IV. D. tanulóit, akik remélhetően sikeresen vették az iskolában az utolsó akadályt is. Isten segítse őket a további útkon!

Árvai János	Fodor Beáta	Lajos Gabriella	Szombati Péter
Balogh Emese	Győri Roland	Lakatos Etelka	Szováti Márk
Bálint Márta	Hliva József	Mihály Eszter	Szuhay Viktor
Báthory Krisztina	Horváth Éva	Mihailov Ferenc	Tóth Andrea
Bonivárt Krisztián	Kaló Hajnalka	Mlinkó Dániel	Tóth Timea
Bori Dénes	Kiss Annamária	Nagy Balázs	Tömösvári Emese
Csernus Kornélia	Kis Judit	Papler Anasztázia	Varga Eszter
Dér Tamás	Kobolák Ildikó	Sinkovics Anita	Várkonyi Andrea
Engel Andrea	Kovács Gerda	Szombathy Kincső	Víg Rita Mária
Fekete István	Köblő Tamás		

A ciszterci osztály osztályfőnökei *Halász Barnabás*, ill. *Csathó Zoltán* tanár urak voltak Szeretettel kívánunk sikert a gimnázium és szakközépiszkola minden végzős diákjának és köszöntjük azokat is, akik négy éven keresztül vezették őket, – a tanáraikat.

Az 6 ballagó osztály szép kiállítású meghívójában összesen 236 tanulónak és az őket négy éven keresztül tanító 93 tanárunknak — közöttük Égi Konrád, Lékai Jusztin, Mozsai Tádé ciszterci atyák – nevét is olvashatjuk.

Ciszterci diáktalálkozó Zircen

Idén már hatodik alkalommal rendezték meg a magyarországi ciszterci iskolák diáktalálkozóját, a május 1-i ifjúsági napot.

1991-ben a bélapátfalvai apátsági templom és festői környezete adott helyet az akkor még kereszteléssel, elsőáldozással, bérmelettel, cserkész-próbával is egybekötött, de vidám játékos programokban sem szűkölködő találkozóknak. Idén a ciszterci központ a Zirci Apátság tárta szélesre kapuit, hogy a pécsiek gondos szervező munkája és a zirci atyák vendégszeretete által magához ölelje a rend által újra működő gimnáziumainak diákjait.

Jöttek ide tanárok és diákok az ország szinte minden tájáról: Bajá-

ról, Budáról, Pécsről, Székesfehérvárról.

Május elsejének kora reggelén mi, egriek is felkerekedtünk. Ha valaki 6 óra tájban odanézett volna a érseki palota elé, bizony nem látott volna egyebet, mint néhány álmosan ácsorgó, egymásra várakozva laposakat pislogó diákat, meg két elszánt tanárt, hasonló állapotban. Néhányan először mentünk ilyen találkozóra, ezért egy kicsit izgultunk is. Pár perccel érkezésünk után diákmissióval kezdődött a találkozó. Az öt városból jött diákok – bár nem ismertük egymást – már itt a szentmisén valamennyien úgy éreztük, egy nagy család tagjai vagyunk.

Mise után kis csoportokat alakítottunk, így könnyebb volt megis-

merkednünk. A gazdag program sok új ismeret és élmény befogadására is lehetőséget adott: megismerkedhettünk az apátság történetével, megcsodálhattuk a könyvtárat, és részt vehettünk egy izgalmas műveltségi vetélkedőn: történelmi, irodalmi és hitbéli ismereteinket, jártasságunkat mértük össze. Nem kellett szégyenkezni, hiszen mi egriek lettünk az elsők.

Sok új barátot szereztünk, és sok mindenre ráébresztett minket ez a találkozó. Elsősorban azonban a szeretet és az egybetartozás fontosságára.

*Kaló Zsuzsa és Tóth Eszter
egri Gárdonyisok*

A VI. Közgyűlésről

Részletek Dr. Száva József ügyvezető elnök beszámolójából:

– Havonta a rendházban tartotta a kibővített elnökség első hétfő délutáni megbeszéléseit – most már Egerbe visszatért – Kovács Endre Gergely elnökletével. Összejöveteleinken tárgyalt témákról rendszeresen beszámoltunk Egri FEHÉR/FEKETE c. lapunkban.

– Keszthelyi Ferenc Jeromos kezdeményezésére a Varga Bennó tanár úr földi maradványait az elhanyagolt debreceni nyughelyéről az egri ciszterci sírboltba hoztuk át. December 1-én két püspök diáktársunk által vezetett gyászszertartáson számos diáktársunk jelenlétében kísértük szeretett tanárunk földi maradványait végső nyughelyére.

– Három vezetőségi ülésünkön is részletesen foglalkoztunk – a többi egri öregdiák-szervezet képviselőivel együtt – a millecenáriumi jubileumi ünnepségsorozatba való bekapcsolódással. (Részletek a Hírek rovatban) Ezen rendezvény sorozat tervezésének keretében vált örvendetes gyakorlattá Diákszövetségünknek az EÖBT-vel való együttműködése.

– Rendszeresen foglalkoztunk leendő gimnáziumunk, a Gárdonyi Gimnázium infrastrukturális fejlesztésének kérdéseivel és szerény anyagi lehetőségeinkkel támogattuk is. Így pl. az igazgatói iroda részére üzenetrögzítősfaxrendszert vásároltunk.

– Visszatérő téma volt megbeszéléseinken a gimnázium oktatási rendszerének 8 osztályosra való fokozatos átállítása, mert szilárd meggyőződésünk, melynek előző közgyűlésünkön is hangot adtunk, hogy a gyermekek eszmerendszerünknek megfelelő nevelését csak 10 éves korban kezdve lehet hatékonyan megvalósítani.

– A gimnázium évnyitó és évzáró ünnepségein – a templomi Veni Sancte és Te Deum után – rendszere-

sen képvisel-tettük magunkat. Az ünnepséget követő közvetlen beszélgetések tovább erősítették jó kapcsolatainkat a tanári testület tagjaival.

– Múlt évi júniusi ülésünkön határoztuk, hogy nemcsak az iskolát, hanem az ahhoz szorosan kapcsolódó Szent Bernát templomunk tetőjavítási munkáit is támogatjuk. Diáktársaink eddig 77 ezer forintot fizettek be e célra.

– ”Egyházi oktatás 1000 éve” c. országos kiadvány részére ez év januárjában készítettük el Tádé atyával összeállításunkat az immár kétszáz éves egri ciszterci oktatás kiemelkedő tanáiról és diákjairól.

– Foglalkozunk az érettségi találkozók szervezésével és méltó megünneplésével, melyért dr. Hibay György tagtársunknak mondunk köszönetet, aki a találkozónkon diákszövetségünket képviselte.

– Budapesten élő tagjaink negyedévenként találkoznak, melyen nagy örömünkre 25-30-an jelennek meg. Ezekben a találkozókon Kerekes apátúr is általában részt vett és rendszeresen tájékoztatást adott a Rend helyzetéről. Köszönetet mondunk dr. Nemes Zoltán MCDSZ főtábornak, hogy a 433. sz. cserkészcsapat otthonát rendelkezésünkre bocsátja.

– A budapestiek kiemelkedő eseménye volt a váci püspökségen tett látogatás tavaly októberben Jeromos atya meghívására, melyen mintegy 20-an vettek részt.

– A múlt évben is részt vettünk MCDSZ elnökségének megbeszélésein 1995. júniusában a bajai rendházban 1995. november 4-én a Budai Ciszterci Plébánián a Szent Imre-napok keretében.

– Diákszövetségünk tagsága jelenleg 240 fő és évről-évre gyarapszik az egyre gyakoribb halálesetek ellenére.

Dr.Kerekes Károly apát úr a Rendről és a gimnáziumokról

(Részletek a közgyűlésen elhangzott tájékoztatóból)

Zirc Jogilag kezünkben van az egész Zirci Apátság, de facto folyamatosan vesszük birtokba. Most már úgy állunk, – nem utolsósorban kedves rendtársunk Jusztin testvérünk szakmai munkája segítségével – , hogy Zircen szépen újjáépül minden. Júliusban itt tartunk lelkigyakorlatot. Nyárra már az ún. apáti lakosztály is elkészül. Egyelőre Zakar Polikárp apátúr még Budapesten lakik. Zircen él már 10 atya, közülük kettő kihelyezett plébános, és 10 növendék: közülük négy klerikus, ők teológusok, és hat novícius. A hetedik novícius Budán, a rendházban él – Nagygyörgy Vendel László –, őt még bajai diák korában Vendel apátúr vette fel, de akkor lehetősége nem volt a noviciátus letöltésére.

A jövőre vonatkozóan igen biztató, hogy négy komoly jelentkezőnk van a noviciátusra.

Pécsett 1993-ban a fenntartási jogot is átvettük. Arató Orbán és Marosy Cézár atya dolgoznak itt. Egy évig Dallasból Monostori Bánk atya is besegített. Jövőre már kapnak erősítést.

Székesfehérvárott is az iskola fenntartási joga a Rend kezében van. Április 12-14-én – egy hétfői lelkigyakorlatos napra jöttek össze a tanári karból huszonegynéhányan az érldigeti Regina Mundi női monostorunkban. Ha ennyi lelkes van egy tantestületben akkor nem kell félni...

Baján a III. Béla gimnázium épületét nem tudtuk visszavenni. A lényeg: sokkal jobb, tágasabb lehetőséget kaptunk a Kalocsai Nővérek volt objektumához kapcsolódva: egy hatvanas években készült épületet. Jövő tanévtől indul a gimnáziumunk – 8 és 4 osztályos –, jelenleg még nem a Rend, hanem a bajai Keresztény Értelmiségi Szövetség fenntartásában. Az egész intézetben már óvodás kortól kezünkben van a nevelési lehetőség, egyelőre patronátus formában. Véglegesen várhatóan 10 év múlva tudjuk átvenni.

Eger és Buda várhatóan 1997. évtől tér vissza.

Budán ragaszkodnak ahhoz, hogy a József Attila Gimnázium fennmaradjon. Ezért a most megszűnő XI. ker. Egri József-úti Általános Iskolába költözne át az önkormányzati iskola, s a Szent Imre Gimnázium marad az épületünkben. Ehhez azonban még egy jó év szervezési idő szükséges. (A bp-i XI. ker. önkormányzat május 28-i döntése alapján a Rend 1997/98 tanévtől visszakapja a Szent Imre Gimnáziumot.)

Az Alapítvány és a Diákszövetség pénzügyei

Az Egri Ciszterci Rendház és Gimnázium Újraindítása alapítvány – Szelényi János beszámolója alapján

Nyitó állomány 1995.jan.1-én	375 889Ft		
Bevételek		Kiadások:	
- Befizetések 1994-ban	65 500Ft	-Térképek a G.G. Gimnáziumnak	101 545Ft
- Kamatbevétel	66 573Ft	-Reflektor vásárlás	21 600Ft
		-Tel.-fax készülék a G.G. G-nak	88 177Ft
Összesen	<u>133 073Ft</u>	-Bankköltség	3 530Ft
		Összesen	<u>145 777Ft</u>
Záró állomány 1995.dec.31-én:	507 962Ft		

Diákszövetség – Tóth Kamill beszámolója alapján

Nyitó állomány 1995.jan.1-én	58 997Ft		
Bevételek		Kiadások:	
- Tagdíjbefizetések	81 000Ft	-MCDSZ tagdíj-hozzájárulás	9 000Ft
- Kamatbevétel	2 480Ft	-Cserkészcsapat támogatása	5 000Ft
- Egyéb befizetések*	106 100Ft	-Egyéb alapítvány támogatása	8 000Ft
		-Bankköltség	5 382Ft
Összesen	<u>189 580Ft</u>	-Ügyvitel (bélyegző, nyomt., írószer)	8 170Ft
*Ebből templom javításra 77 000Ft		-Koszorú	9 600Ft
		-Varga Bennó újratemetés. hozzáj.	33 880Ft
		-Postaköltség	23 141Ft
		-F/F újság	19 600Ft
Záró állomány 1995.dec.31-én:	125 804Ft	Összesen	<u>122 773Ft</u>

Hervay Levente OCist iskolánk volt tanára is előadást tartott a közgyűlésünkön: „Visszapillantás az egri gimnázium szétszórás előtti éveire“ címen. Levente atya előadását a következő számunkban szeretnénk közölni.

Köszönetet mondunk azoknak a diáktársainknak akik az **Egri FEHÉR/FEKETE** újságunkat külön adományaikkal támogatták:

dr. Juhász Tibor Nice (Franciaország), *Kékesi György* Ontario (Kanada),
dr. Ritter Márton Lauda-Königshofen (Németország).

„Hass, alkoss, gyarapíts s a haza fényre derül!”

Rábainé Dr. Csontos Ildikó – a Gárdonyi Gimnázium szülői munkaközösség elnökének, az iskolaszék tagjának gondolatai közgyűlésünkön

A Jóisten kifürkészhetetlen akaratából, továbbá Csák György tanár úr kedves meghívásának köszönhetően volt szerencsém részt venni az Önök összejövételén. Engedtesse meg nekem, hogy ezúton summázzam érzéseimet, meglátásaimat, bár én még csak az emberélet felén járok és nő vagyok.

Köszönöm, hogy Önökkel lehettem ezen a szép, verőfényes tavaszi napon. Rendkívüli lelki élmény volt számomra ez az élő találkozó a ciszterci szellemiséggel és lelkülettel, melyet a 4 évtizedes üldöztetés, elnyomatás sem tudott megtörni és amely a mai napig lángol és világít.

Milyen csodálatosak Clairvaux-i Szent Bernát sorai, melyek a XX. század végén is éppoly aktuálisak, mint a rendalapító idejében. „Lángolj és világíts! Csak lángolni kevés, csak világítani hívságos semmisség. Lángolni és világítani: ez maga a tökéletesség.”

Úgy vélem, az élet rendkívüli ajándéka, hogy Önök egyházi gimnáziumban tanulhattak, a ciszterciek egri gimnáziumában és magasan kvalifikált, rendkívüli képességű tanáraik és egyben lelki vezetőik lehettek.

A mai fiataloknak, diákoknak az élet javából látszólag nagyobb bőséggel jut, de önhibájukon kívül a lelkiek terén igen szegényesen adatik nekik. Talán okkal joggal hibáztatjuk a felnövekvő ifjú nemzedéket bárbar szokásaikért, vadságukért, lelketlenségükért. De mitől is lennének ők jobbak, kifinomultabbak, lelkiebbek? Hiszen nem is volt kitől fennkölt eszméket tanulniuk!

Jómagam kivételes és egyedi helyzetben vagyok, mert Édesanyám titokban Budapesten hittanra járatott és vallásosan nevelt, de tapasztaltam, hogy nemzedékem a kiüttlanság homályában, értékvesztés terhével súlyozottan reményét veszítve tévelyeg, keresi az utat. Szülői részről a helyzetfelismerés csúcsa, ha gyermekét egyházi iskolába írattja, jóllehetelve azzal a ki-sebbségi érzéssel, önváddal, hogy önmaga gyermeke lelki neveléséhez nem sokkal járul hozzá! Majd az egyház embert farag belőle – vallják –, a 14 éves, zöld dióhoz hasonlóan éretlen kamaszból.

Rombolni sokkal könnyebb, mint bármit is romjaiból újjáteremteni. Látom, hogy sziszifuszi munka vár a ciszterci rend egri szerzeteseire, Tádé és Konrád atyákra. Most bizonyosan hasonló életérzés és elhivatottság hatja át őket, mint a rendalapító Szent Bernátot, aki lelket lehelt a hanyatló cîteauxi kolostorba és hatalmas lelkesedésével, lángolásával a ciszterci rendnek olyan lelki alapokat adott, melyekre most a XX. sz. végén itt Egerben is biztosan építhetünk. „Taníts gyengéden, bölcsen és bátran szeretni!” –

hirdette. – „Egyszerre képtelen vagy minden rosszat kijavítani, ezért légy okos és lépésenként haladj előre!” Ez utóbbi Szent Bernát-i gondolat a jelenkori, újraformálódó ciszterci gimnázium jelmondata és ars poeticája is lehetne. Csak lépésről-lépésre, komoly küzdelmek árán tudunk a jelenlegi színvonalas világi iskolából újratemteni, újraálmódni egy mai korban, megváltozott viszonyok, erkölcsiség mellett is életképes, prosperáló, egész Észak-Magyarország területére kiterjedő, lánglelkű egyházi iskolát. Az Önök hajdani Alma Materét most 40 éves csipkerózsika álomból ébresztgetjük. Valószínű, hogy a születőben levő új ciszterci gimnázium már sokban más lesz, hiszen a tanulók 80 %-a leány és a ciszterci rend fiúk nevelésére specializálta magát eleddig. Ez a tény kissé változtat az arcúlaton.

Nézetem szerint csodálatos dolgok vannak itt készülőkben, ha a nők lelkében rejlő dimenziókat is felfedezik az illetékesek.

Kerekes apát úr prominens képviselője és értő felismerője az új idők, új szelek követelményének, előre meglátván a nők várható szerepét az egyházban.

„A nő: jel a világ felett – a mi világunk felett is” – idézi az apát úr az egyik nekem átadott elmélkedésében. Goethe soraival mondok hálás köszönetet kedves apát úrnak a Gárdonyi Gimnázium hölgytagjai nevében ezen nagyrabecsüléséért.

„Ha az embert olyannak vesszük, mint amilyen, rosszabbá tesszük. De ha olyanná vesszük, amilyennek lennie kell, azzá tesszük őt amivé lehetne.”

Úgy érzem a volt ciszterci diákok és szerzetes atyák körében engem, a nőt is megérintett hosszú, letűnt évtizedek, évszázadok távlatából is a hajdani ciszterci lelkiség lényege és szépsége. – Köszönöm mindenkinek, hogy felejtethetlenné és rendkívüli lelki élménynyé tették számomra az Önökkel való találkozást és együttléteket.

Szent Mechtild himnuszával búcsúzva:

„Ezek csak szavak.

A szeretetről szólnak.

De a szív forró ritmusát,

Ujjongó, boldog himnuszát

Leírni nem lehet!”

(Ezúton mondok köszönetet dr. Farkas András úrnak, aki biztatott eme cikk megírására, továbbá mindazon hajdani ciszterci diákoknak, akik lelki fejlődéséhez nagyban hozzájárultak szellemiségükkel, lelkületükkel.)

A Szalajka-völgyben *In memoriam Athanasii Vajk alias Aloisii Wáger*

Vajk Atanáz 1908. február 22-én született Besztercén. A ciszterci Rendbe 1926. augusztus 29-én lépett. Áldozópappá 1931. július 5-én szentelték. 1931-33 között egyetemi hallgató Budapesten; 1933/34-ben gyakorló tanár a budai Szt. Imre gimnáziumban, majd 1934/35-ben tanár a bajai III.Béla, 1935-37-ig pedig a budai Szent Imre gimnáziumban. 1937-től tanított az egri Szt. Bernát gimnáziumban az államosításig, 1948-ig.

1948-50 években segédlelkész Makláron, 1949/50-ben kisszemináriumi tanár Egerben. 1950-56 között plébános Nyírbogdányban, 1956-tól 69-ig segédlelkész Diósgyőrött, 1969-től haláláig – 1991. február 13-ig – pedig Jászberényben. 1991. február 20-án temették Zircen a Ciszterciek Sirkertjében.

1943. Koranyár. Szombat délután. A cserkészotthonban tízen-tizenötön beszélgetünk a nyári tervekről, táborról. Velünk a parancsnok is.

– Fiúk, holnap kimegyek a Szalajka-völgybe táborhelyet keresni. Van-e valakinek kedve velem jönni? A vonat éjjel fél 2-kor indul a Várállomásra.

Nemigen van kedve senkinek a hajnali, sőt éjszakai induláshoz, nem tolokodtak a jelentkezők.

Otthon végiggondolom a dolgot, s egyre több kedvem támad a „kalandhoz”. Elemóziát csomagolok, előkészítem a cserkészruhát, beállítom a vekkert, és háromnegyed egykor már a rendház kapujában várom a parancsnokot. Néhány perc múlva halk léptek zaja, majd vibráló lámpafény a kapu kis kerek ablakaiban: jön Atanáz pk. úr a kis csipogó zseblámpával.

Nagy meglepetés, hogy egyik cserkészje várja; láthatólag örül, hogy nem egyedül kell mennie, de talán annak még inkább, hogy akadt egy fiú, aki vele akar tartani.

Szilváson már dereng, elindulunk a Szalajka-völgy felé. Kristálytisza égbolt, harmatos hajnal. Az egyik oldalvölgy végében régi fakereszt, csak két rönkből összeróva. Itt néhány éve cserkész tábor állhatott. Elbaktattunk a kereszttig. Visszafordulva a kelő nap fényében, a harmattól ezüstösen csillogó fűben két párhuzamos, sötétebb zöld sáv látszik. Mi lehet? Végül Atanáz atya – akkor vagy tanár úrnak, vagy cserkészként parancsnok úrnak szólítottuk, emlegettük –, hogy a két élénkzöld sáv a mi lábunk nyoma: lépteinkkel levertek a harmatot a másfél araszos fűről, s az ezüstösen csillogó fűben ennek sávjai világítanak ilyen élénkzölden

Ekkor már fölkel a nap, bevilágítja a völgyet. Vasárnap lévén itt a mise ideje. Visszaballagunk a Pallavicini-kastély kápolnához, ahol éppen véget ér a mise. Az örgrófné és 10-12 éves kislánya hallgattak misét.

Bemegyünk a sekrestyébe, Atanáz miseruhát ölt, én ministránsként megyek előtte a misékönyvvel. „Introibo ad altare Dei. Ad Deum, qui laetificat iuventutem meam.” Az örgrófné és kislánya most is ott térdelnek az első padban, végigvárják a mi misénket is. Az „Ite missa est” után odajönnek üdvözölni bennünket. (NB.: a legkisebb fiú – Sándor – magántanulónaként osztálytársunk volt, tehát Atanáz neki is osztályfőnöke.)

Néhány kedves szó után reggelire invitálnak a kastélyba, amit azonban köszönettel egyként visszautasítunk.

Tulajdonképpen nem is tudom, miért, de ebbe a hajnali hangulatba sehogy sem illett volna bele egy bármilyen barátságos, közvetlen örgrófi reggeli.

Tovább, be a Szalajka-völgybe, pisztrángos tó, Fátyol-vízesés, egészen a völgy végéig. Egész úton egy lélekkel sem találkoztunk, csak a madarak dala kíséri utunkat. Sok szó közöttünk sem esik, de minkettől betölt a természet szépsége, békéje, áhítatos harmóniája.

A völgyfőnél néhány sátor. Egyetlen fiú örködik a tábor fölött, a többiek kirándulni mentek. Bemutatkozunk.

– Kazinczy Ferenc vagyok – mondta a nagyjából velemkorú fiú. Kiderül, hogy a nagy Kazinczy leszármazottja. (Ugyan mi lehet vele?)

Igazán kedvünkre való táborhelyet nem találtunk, így hazafelé vettük utunkat a Közép-bércen át Bélapátfalva felé. Ebéd a gerincen, majd rövid pihenő után le az apátfalvi állomásra.

Nem emlékszem, hogy ezen az úton megnéztük-e a bélháromkúti apátsági templomot, de aligha kerültük el. Azóta többször jártam ott, s mindig megragadt a ciszterci koragótika e harmonikus, nyugodt, méltóságos, áhítatot keltő alkotása.

Zötyögünk hazafelé a vicinálison, kissé fáradtan, de lelkünkben a szépség emlékével és nagy békével, nyugalommal.

A rendház kapujában feszes tisztelgéssel, „Jó munkát”-tal búcsúzunk el, majd megöleljük egymást.

- - -

Évek múlva többször volt alkalmam fölkeresni jászberényi cellájában Vajk atyát, ahogy ott szólították, és részt vehettem aranymiséjén is, és örökké fogom sajnálni, hogy nem lehettem jelen zirci temetésén. (A résztvevők közül azóta többen már távoztak körünk-ből.)

A szilvásvárad kirándulás azonban mindig eszembe jutott, valahányszor találkoztunk, s anélkül is, és halála óta is gyakran gondolok erre a gyönyörű napra, amikor nem tanár és diák, hanem két cserkész járta be a Bükk egyik legszebb völgyét.

Köszönöm most, 53 év után is ezt a szép napot és azt a 8 évet, míg vezetése alatt koptattam a Szent Bernát Gimnázium padjait.

Dr. Egres (alias Ébner) Jenő

hírek...hírek...hírek...hírek...

■ **A cserkészliliom** az 48 év után ismét felkerült a 213. sz. Koháry István cserkész csapatzászlójának a rúdjára. *Miskey Kálmán* számolt be a történekről a közgyűlésen: 1948-ban a Bükkben volt egy illegális cserkész tábor, és itt került le a cserkész zászlóról a liliom, amit *Bérczy Pálra* bízta. Ő 1959-ig Egerben őrizte, majd 1983-ig Kazincbarcán és Berentén „bújtatta”, végül pedig 1995-ig Ajkán, ahonnan újból hazakerült. A csapatzászlót két fiatal cserkész hozta a közgyűlésre, és a cserkészliliomot *Miskey Kálmán* helyezte fel a zászlórúdra.

■ **A honfoglalás, államalapítás ezerszázadik évfordulója** alkalmából szervezett megemlékezésekről *dr. Kerekes Lajos* alelnök, az EÖBT elnöke számolt be „Örvendetes összefogás jött létre az Egerben működő öregdiák társaságok között: a Dobó gimnázium, a Felsőkereskedelmi iskola, a Tanítóképző, a CDEO és az EÖBT között. Ez utóbbi vállalta a koordináló szerepet. A diáktársaságok által szervezett megemlékezések 4 pontba foglalhatók:

— Eger középiskolaiban meghirdettünk történelmi és irodalmi pályázatokat. (Erről részletek az Egri FEHÉR/FEKETE hósvéti számában)

— Egy másik megemlékezési elképzelésünk: *Sík Sándor: Szent István* című művének az előadása a Gárdonyi Géza színházban. *Gali László* színházigazgató úrtól ígéretet, hogy a művet a színház repertoárjába felveszik, és ebben az esztendőben előadásra kerül. Az előkészületeket jelenleg az igazgatóválasztás hátráltatja.

— Eger városában *Szent István szobor* létrehozása, az államalapító királyunk nagyságához méltó kivitelben és formában. A tervezett hely a Bazilika és a Törvényház közötti tér. Tekintve, hogy az elképzelésnek megfelelő kivitel igen költséges, ez a terv több éves megvalósítást jelent.

— *Honfoglaláskori emléktúra* augusztus 13-án érkezik Egerbe. Az önkormányzat rendez ekkor ünnepséget, melyhez az öregdiákok társasága is csatlakozik.

■ **A régi érettségi tablók közül** a templom melletti, volt ifjúsági könyvtár helyiségében az alábbi évfolyamok tablóját találhatók: 1918, '18 (katonai), '19, '20, '22, '25, '28, '31, '32, '34, '37, '38, '39, '42, '43, '46, '48. Ezenkívül a Rendházban függ az 1945-ben végzetek tablója, és talán még akad valahol egy-kettő. A többi nyilván megsemmisült.— A fellelhető kis tablóról – a debreceni piarista diákok ötlete nyomán – egy összesített tablót kellene készíteni a gimnáziumunk újraindulásának idejére.

■ **A 8 osztályos iskola bevezetésének** lehetőségéről tárgyalt *Lévai Zsolttal*, a Gárdonyi gimnázium igazgatójával *dr. Kovács Endre* szövetségünk elnöke és *dr. Suba János* szövetségünk titkára május elején. Az igazgató úr lehetségesnek tartotta, hogy az első osztály 1997/98 tanévtől már indulhat. Szövetségünk a toborzás munkájában kívánja segíteni az iskolát.

■ **A Pax Hungarica** Diákszervezetek Szövetsége – melynek diákszövetségünk is tagja – több szervezet bevonásával Honfoglalási Emléktúrát szervez 1996. augusztus 7–20 között Vereckétől Ópusztaszerig. A túra 20 helységeen halad keresztül mintegy hatszáz résztvevővel. Az emléktúra főszervezője *Tárkányi László* diáktársunk. *Az autó-motoros túrára június 30-ig lehet jelentkezni (Érszegi Kálmán 1066 Bp. Ó u. 42.) Részvételi díj: saját gépkocsival 22 ezer Ft, autóbusszal 28 ezer Ft – 15 napra, kollégiumi 2-3 ágyas elhelyezéssel, napi háromszori étkezéssel.*

■ **A templomtető javítására** juttatott adományokat Tádé atya a közgyűlésen is megköszönte. Az iskola II. emeletéről jól látható volt a készülő tetőszerkezet. Sok még a kiadás, ezért aki teheti, küldje el adományát a diákszövetség csekkjén – megjelölve szándékát.

■ **Tóth Zsolt Ipolyt** szentelte pappá Keszthelyi Ferenc Jeromos OCist, váci püspök június 8-án Zircen. Az újraindulás után ő a második, egyben legfiatalabb (1968.) szerzetesapja a Rendnek

•••••

††††† HALOTTAINK †††††

Elhunyt ciszterci öregdiákok:

Varga Sándor (1931) – Nyíregyháza, Simon József (1937) – Eger.

Requiescant in pace!

Ha a legközelebbi Egri FEHÉR/FEKETE hírekben közölnivalód lenne, légy szíves írd meg vagy telefonáljál Wolsky Agenor, 3300 Eger, Kertész u.34. tel.:(36) 317 420 ill. Oláh Gyula, 1114 Budapest, Bartók Béla út 25.III.5/A. tel.:(1) 165 9374 — címére.

BESZÉLGETÉS ZAKAR POLIKÁRP ZIRCI APÁT ÚRRAL

Az interjút szíves hozzájárulásukkal a Ciszterci Diákszövetség Pécsi Osztályának lapjából, a FEHÉR/FEKETE 1996. Te Deumi számából vettük át.

– *Apát úr, szóljon arról, hol született, hol töltötte gyermek- és fiatalkorát?*

– 1930-ban születtem Délbácskában, Ókérén, mely 30 km-re van Újvidéktől. Az 5000 lakosú községben evangélikus németek, ortodox szerbek és katolikus magyarok laktak. Tehát három nép, három vallás és három nyelv. Gyakorlatilag többé-kevésbé mindenki megértette a másikat. Otthon mindig magyarul beszéltünk, az utcán leginkább német szót lehetett hallani, az iskolában a 3–4. elemi szerb nyelven kellett végeznünk.

Édesapám közalkalmazott volt, s bár szívesen dolgozott e téren, magyarsága miatt gyakran részesült hátrányban. 1934-ben magyar származása miatt elvesztette állását. Már gyermekként így nehéz körülményeket kellett megismernem. A szerb iskolában nem voltak nehézségeim, mert hamar megértettem, hogy keményen kell tanulnom, hogy tovább juthassak.

1941-ben Délbácska visszakerült Magyarországhoz. Így kerültem a bajai III. Béla Ciszterci Gimnázium 2. osztályába, ahol sikerrel végeztem tanulmányaimat. Szüleim 1944-ben, a háború vége felé a Magyarországnak megmaradt Északbácskába telepedtek át.

– *Milyen volt akkor a szigorú Ciszterci Gimnázium Baján?*

– Tanáraink igen jól képzett pedagógusok voltak. A gimnáziumban egy tantárggyal sem voltak nehézségeim. Mindig kitűnő tanuló voltam, s el tudtam képzelni, hogy egyszer majd én is ebben az iskolában tanítok fizikát és matematikát. A háborús évek ellenére 1948-ban különösebb akadályok nélkül jutottam el az érettségi letételére. Ezzel egyidőben az iskolát államosították.

Diákkoromban szívesen vettem részt a cserkészletben, ahol őrsvezető is voltam gimnáziumunk csapatában. A VIII. osztályban a Mária Kongregáció ifjúsági vezetője, prefektusa lettem, s vezettem a diákkormányzatot.

– *Hogyan alakult ki ciszterci hívatása?*

– Szüleim mélyen hívő katolikusok voltak, akik számára nemcsak a vasárnapi mise jelentette a vallást. Naponta imádkoztak, és már kisgyermekként megtanítottak hitükre. A családban az előző nemzedékekben két pap is volt, a sort én folytattam. 17 éves koromban hallottam meg az Úr hívó szavát lelkemben. A ciszterci atyák élete is mélyen hatott rám, s azt az életet akartam magam is vállalni, amire ők példát adtak. Sohasem volt kérdés számomra, hová szól papi-szerzetesi hívatásom: láttam a ciszterciek életét, elfogadtam, és érettségi után kértem felvételemet a Zirci Apátságba.

– *Hogy kapta a Polikárp nevet? Maga választotta?*

– Nem. Vendel apát úrtól kaptam. A cisztercieknél az a szokás, hogy egy apátsághoz tartozó szerzetesek közt egy név csak egyszer fordul elő. Mivel a Zirci Apátságban akkor 200 atya és sok növendék tartozott, nem volt nagy választék a nevekben. Először meglepett a szokatlan név, de amikor megismertem védőszentem, a szmirnai ősegyház vértanú püspökének életét, a nevet egyre jobban megszerettem. „Poli karpos” – magyarul annyit jelent: „sok gyümölcsű” – s reméltem, hogy életem Isten segítségével sok gyümölcsöt terem. De mindig felteszem magamnak a kérdést: valóban csupa jó gyümölcsöt hoztam-e?

– *Meddig élt Zircen? Milyen emlékei vannak ebből az időből?*

– A noviciátusban 21-en voltunk, a következő évfolyamban is 21-en, a felosztás előtti utolsó évfolyamra 27-en vették fel a noviciusok fehér ruháját. Csodálatos idő volt ez számomra, nagy lelkesedéssel és lendülettel, mély élményekkel. A kórusban végzett imát Zircen mindig igen gondosan végezték. 72 ülőhely volt a stallumban, nekem rendszerint, mint a legfiatalabbnak, egy stallum mellé tett széken jutott csak hely. Ez időben gimnazisták is voltak Zircen (oblátusok), fiatalok és atyák: így valóban egy szívvel-lélekkel nagy családi közösséget alkotott a konvent. Endrédi Vendel apátunkat nemcsak tiszteltük, hanem nagyon szerettük is. Sok mindenben, pl. a szépen végzett kórusimában példaképünk volt. Egy év noviciátus után lettem az első egyszerű fogadalmat, mely a fehér-fekete rendi ruha felvételét is jelentette.

Mintegy félévvel a fogadalomtétel után került sor arra, hogy kinek-kinek eldőljön sorsa az apát úrral való beszélgetés során. Nagy meglepetésére és bánatára én a teológiai tanulmányok végzésére kértem lehetőséget, mert ő, mint kitűnő matematikus, engem is matematikatanárnak szánt. Miután beszerezte a szükséges információkat, értesültem döntéséről, hogy teológiai tanulmányokat végezhetek, ha lehet Rómában, ha nem, akkor Budapesten.

Amikor éppen búcsút készültem venni a megszeretett zirci falaktól, kaptuk a hírt, hogy vidéki rendházainkból az atyákat éjszaka az ávo teherautóra téve elhurcolta és deportálta. Rövidesen Zircre hozták 500 szerzetesnővért, akik közül hetvenen fekvőbeteg voltak. Hősiesen nehéz korszak kezdődött Zircen. Igazában

minden hiányzott: élelem (éjszakánként titokban a szomszédos falvakba mentünk élelmet koldulni a nővéreknek), nem volt elég ivóvíz: hisz mi is 150-en éltünk nem bő vízzel, ehhez hozzájött 500 nővér. Sok minden hiányzott, csak a hit nem. Jól emlékszem még azokra a szép egyházzenei hangversenyekre, melyeket a nővérek rendeztek apátsági templomunkban és perjel atyánknak tüzes szentbeszédére: „Boldog a nép, mely tud örvendezni!”

Azután jöttek a szomorú hírek a szerzetesrendek feloszlatásáról. Nekünk is megtiltottak minden szerzetesi tevékenységet és el kellett hagynunk a Zirci Apátságot, rendházainkat. Döntés született arról, hogy mi fiatalok szögesdróton és aknamezőn keresztül, Ausztrián át Rómába menekültünk.

Így aztán Zircet 1950. szeptember 5-én elhagytam és csak 21 év után láthattam újra.

– *Hogy történt a menekülés, s mi következett utána?*

– 21-en alkottunk egy csoportot, 19 növendék két atyával. Szakadt ruhával, az aknákat szerencsésen elkerülve jutottunk át Ausztriába. Nem számoltunk azzal, hogy még Ausztriában is veszélyben vagyunk, hisz ahová jutottunk, szovjet zóna volt. Még érkezésünk napján, szeptember 6-án nyolc testvérünket az osztrák rendőrség letartóztatta, átadta a szovjeteknek, akik visszavitték őket Budapestre. Ott illegális határátlépés miatt 4–7 évig terjedő börtönt kaptak. Mi, a többiek, 13-an, szeptember 9-án eljutottunk Tirolba a stamsi ciszterci apátságba, ahol jelentkeztünk a hatóságoknál. Két hónapi ottartózkodás után továbbutazhattunk Rómába, ahová 1950. november 8-án érkeztem meg. Rómában éppen az ötven évenként esedékes Szentévet ünnepelték. A Ciszterci Generalicián laktunk, s némi késéssel kezdtük el teológia tanulmányainkat a bencések Szent Anzelm egyetemén. *Quatember Máté*, akkor generális apát úgy döntött, hogy Rómában maradhatok tanulni; 9 testvérünk 1952-ben és 1953-ban az Egyesült Államokba távozott.

Tanulmányaim mellett a generális apátság könyvtárát katalogizáltam. 1955-ben jutottam arra a gondolatra, hogy kiadóvállalatot alapítsunk, mely gondozza a rendi kiadványokat, az „Analecta Cisterciensis” c. folyóiratot és Szent Bernát műveinek kritikai kiadását.

1954. január 1-én *Casamariban* tettem le az ünnepélyes örök fogadalmat, 1955-ben teológiai licenciátust szereztem Rómában, 1955. augusztus 24-én *Hautrive*-ben (svájci ciszterci monostor) szenteltek diákonná, 1955. szeptember 4-én a svájci Zug kantonban található *Frauenthal*-ban szenteltek pappá. Első szentmisémet szeptember 8-án *Stams*-ban mutattam be. Ezek a dátumok és különböző helyek mutatják, mit jelent hazátlanságunk. Ezek az ünnepeken természetesen senki sem vehetett részt családomból.

1955-ben alapították az Amerikába távozott rendtársaink a dallasi ciszterci apátságot. Számoltam vele, hogy előbb-utóbb ott lesz szükség ránk, de a Gondviselés mást akart. Ott maradhattam Rómában, ahol a teológiai doktorátusra készültem. Közben rendtörténész társam, *Lékai Lajos*, Dallasból arra kért, hogy bizonyos dokumentumokat keressek meg Nápolyban. Elmentem Nápolyba, ahol némi szerencsével megtaláltam a keresett dokumentumot, melynek nyomán a Vatikáni Levéltárban még egy csomó, ezzel összefüggő okmányra leltem. Ezzel el is dőlt, hogy a teológiai speciális területem az egyháztörténelem lesz.

1956-ban lettem a Generalicián tanulmányi prefektus. Akkor még senki nem gondolta, hogy rövidesen magyarokkal lesz teli a generális apáti ház kollégiuma. Így magam is 26 évesen 20–24 növendék előljárója lettem. Aztán 1990-től újra megjelentek a magyarok, miután hazánkban működési engedélyt kapott rendünk.

– *De azután egyháztörténelmi oktató munkája a Szent Anzelm Egyetemen folytatódott.*

– Igen, ókori egyháztörténelmet tanítottam, 1964-től történelemtudományi módszertant, majd 1965-től újabbkori egyháztörténelemre váltottam át. 1966-ban egyetemi katedrát kaptam, majd 1971-től az egyházjogot is én oktattam.

A rendi egyházjogi munkálatokban is többszörösen résztvettem, s mint a Zirci Kongregáció delegáltja, képviseltem kongregációnkat a generális káptalanokon, és a rendi sziodusokon. 1968-ban elnöke lettem az új rendi Szabályzat (Constitutio) kidolgozására létrehozott bizottságnak. A Szentszéki Szerzetesi ill. Szenttéavatási Kongregációnak is tanácsosa lettem egyházjogi munkálataim következtében. Végül 1985-ben a Generális Káptalan megválasztott tíz évre a Ciszterci Rend generális apátjának. E minőségemben, úgy érzem sokat segíthettem magyar rendtársaimnak, s egyre gyakrabban látogattam haza Magyarországra. Édesanyám időse napjait a pécsi Prohászka Szociális otthonban töltötte, így többször meglátogathattam őt Pécsen.

S most bezárult a kör: 46 év után visszaköltözöm Zircre, miután rendtársaim bizalma meggyőző többséggel választott meg zirci apátnak. Utóljára 1939-ben volt apátválasztás...

Szeretettel köszöntöm a *FEHÉR/FEKETE* olvasóit, s kívánok Isten áldásával sok sikert gimnáziumaink tanárainak, kedves munkatársainknak a ciszterci nevelésben, és szeretett diákjainknak.

– *Apát Úr! Köszönjük a beszélgetést!*

EGRI *FEHÉR/FEKETE*

a Ciszterci Diákszövetség Egri Osztályának hírei

Veni Sancte a Gárdonyi Gimnáziumban

Szeptember 1-jén délután sok fehér matrózblúzos leány és sötét ruhás fiú gyülekezett a Szent Bernát templom előtt, hogy részt vegyenek dr. Kovács Endre püspök úr, Diákszövetségünk elnöke által celebrált Veni Sancte-i szentmisén. A templom hál' Istennek még jobban megtelt, mint tavaly, ezzel is jelezve, hogy az idén egyetlen kivétellel minden évfolyam ciszterci beiskolázású a Gárdonyi Gimnáziumban.

Öröm volt látni a diákokat nagy számban kísérő szülőket is, és jó volt hallani az egyre harsányabban hangzó miseénekeket.

A templomi szertartás után a gimnázium udvarán tartották az évnyitó ünnepélyt, ahol jelen volt Mozsgai Tádé OCist egri házfőnök és dr. Száva József a Diákszövetségünk ügyvezető elnöke is. Lévai Zsolt a gimnázium igazgatója ismertette az előző tanévben elért

eredményeket. (A tanulmányi átlag 4,1 volt.) Beszédében a diákok és a tanárok figyelmébe ajánlotta gyermekek szeretetére és tiszteletére vonatkozó Szent Bernát-i tanítást. Az ünnepség után a diákok a tantermekbe vonultak az első osztályfőnöki órára. A gimnázium vezetői pedig Tádé atyával és Száva Józseffel közösen megbeszéltek, hogy mivel tudná a Diákszövetség támogatni a gimnázium munkáját: jó lenne az iskola hangosító berendezését fejleszteni, a tornatermi berendezéseket korszerűsíteni. Abban is megállapodtak, hogy az 1996/97 tanév évzáróját úgy kell megszervezni, hogy a megszűnő Gárdonyi Gimnáziumnak méltó emléket állítsanak.

(Dr. SZ. J.)

Találkozónk 1996-ban

62 évesek – (1926–1934) – Pataki Vidor tanár úr osztálya 1996. májusában találkozott Egerben. A találkozóról *dr. Ringelhann Béla* számol be:

Két évvel a 60 éves találkozó után jöttünk ismét össze Egerben. Balogh Simon kanonok osztálytársunk szentmisében emlékezett meg az elhunyt osztályfőnökről és a többi tanárról.

Az összejövetelünkön *dr. Huszty Vilmos* beszámolt a Miskolci Egyetemen végzett munkásságáról, ahol klasszikus – latin, görög – és modern nyelveket tanít. Most készül Bolognába, ahol ugyancsak beszélni fog az egyetemi ünnepségeken. Balogh Simon már elmúlt 80 éves, nyugdíjban van. Jellemére és hű szolgálatára jellemző, hogy vásár- és ünnepnapokon 3 misét mond. Ringelhann Béla elmondotta, hogy a Ghanai Egyetem – ahol 7 évet töltött – 24 év után meghívta egy újralátogatásra. Részt vett és felszólalt az ünnepségeken. Érdemes volt látni a trópusi haematológiai betegségben (sarlósejtes vérszegénység) régebben a 20 éves kort el nem ért – mert ezután meghaltak – betegeket, most 40–45 évesként látni.

A találkozón jelen voltak: *Balogh Simon, dr. Huszty Vilmos, Szöllősi Kálmán, dr. Kovács Lajos, dr. Csillám István* és *dr. Ringelhann Béla*. Még többen vannak, akik nem tudtak eljönni: Fischer (Faluhelyi) János, Nagy László, dr. Lengyel László, továbbá az akkor még életben volt *dr. Pavlyák Pál* és *Tóth Pál*, és akikről már nem tudunk.

Azzal búcsúztunk: ha a Jóisten úgy akarja, 2-3 év múlva újra találkozunk.

60 évesek – (1928–1936) – Baksa Kristóf (I–VI.), Palos Bernardin (VII–VIII.) osztálya – 1996. június 8-án tartották érettségi találkozójukat Egerben. Tizenhatan jelentek meg a még élő huszonkettőből, – 60 évvel ezelőtt hatvanhároman búcsúztak az Alma Mátertől.

10 órakor gyülekeztek a régi osztályteremben a hozzátartozókkal együtt huszonnégyen. *Dr. Szarvas Ferenc* üdvözölte a megjelenteket, majd felidéztek tanáraik emlékét. Magnószalagról meghallgatták *dr. Palos Bernardin* beszédét, melyet néhány hónappal halála előtt intézett volt diákjaihoz. *Varga József* és *Sugár István Baksa Kristófra*, első osztályfőnökükre emlékeztek.

Ezután felolvasták osztálytársuk *Pusztai András* Amerikából küldött üdvözetét, majd *Sugár István* Eger város díszpolgára, történész méltatta *dr. Mezey László* tragikus körülmények között elhunyt osztálytársuk munkásságát.

Ezt követően a II. világháborúban elesett ciszterci diákok emléktábláját koszorúzták meg, és 10 órakor a templomban részt vettek *dr. Kovács Endre* OCist, egri segédpüspök által celebrált szentmisén. Mise után koszorút helyeztek volt tanárjaik sírjára.

A „Foglár” vezetőinek jóvoltából a közös ebédet zárt körben a régi internátus ebédlőjében fogyasztották. (Négy „foglarista” volt az ünneplők között.) Ebéd után dr. Szarvas Ferenc Sík Sándor versét olvasta fel: „A legnagyobb művészet”, utána Varga József az orosz fogságban írott versét, a „Kavicsok”-at adta elő. Végül Balázs András mondott köszönetet a sikeres találkozó szervezésében való közreműködésért a gimnázium és a Foglár vezetőinek, valamint a Ciszterci Diákszövetség Egri Osztályának, kiemelve: „... büszkék vagyunk osztályunkra, mert az elmúlt 60 nehéz év alatt hűséggel követtük azt a szellemiséget, melyet iskolánktól, ciszterci tanárainktól kaptunk. Nem akadt senki sem közöttünk, aki miatt szégyenkeznünk kellene. Mindössze hárman távoztak politikai kényszerből külföldre. Remélve, hogy 5 év múlva újra találkozunk, búcsúzunk ...”

A találkozón résztvettek: *Balázs András* (Budapest), *Cziglédi Tihamér* (Tokaj), *Csizmazia Antal* (Győr), *dr. Dolinay Endre* (Budapest), *Jeszenszky István* (Füzesabony), *Kádár László* (Ózd), *Marosvári László* (Miskolc), *dr. Mikó Ferenc* (Budapest), *dr. Nagy János* (Eger), *dr. Orosz István* (Kisköre), *Peterdi György* (Miskolc), *Sugár István* (Eger), *dr. Szarvas Ferenc* (Budapest), *dr. Takács József* (Budapest), *Varga József* (Miskolc), *dr. Veszprémy Dezső* (Budapest), valamint *Füzeséri Oszkár* (Salgótarján), aki VI. osztály után ment el közülünk.

Betegség miatt nem jelentek meg: *dr. Bajnok Jenő* (Eger), *Cserháti Antal* (Budapest), *Kautzky Emil* (Gödöllő), *Kulcsár Gyula* (Budapest). Külföldön élnek: *Fluck Gusztáv* (Ausztrália), *Pusztai András* (USA).

(Balázs András)

55 évesek – (1933–1941) – Erdélyi Guidó tanár úr osztálya 1996 május 18-án Egerben tartotta meg érettségi találkozóját, melyről így számolnak be:

Az 1984. május 30-án elhunyt Erdélyi Guidó Imre tanár úr által 1934-től vezetett, 1941-ben 59 fős osztály tanulóit is alaposan megtizedelte a sors, mert ma már csak 29 osztálytársnak küldhettünk meghívót a találkozásra. Szokásba jött azonban, hogy mivel néhány olyan diáktársunk is igényli a pár órás együttlétet, akik ugyan nem velünk végeztek, de az előző években osztálytársaink voltak, őket is meghívjuk a találkozónkra. Így végül 38 volt a meghívottak száma.

A találkozóra végül 19-en jöttek össze. Ezek: *Bajka Imre* (Svájc), *dr. Csillag Tibor* (Bp.), *dr. Ditrői Sándor* (Miskolc), *Fábián Béla* feleségével (Győr), *Győri János* egyik fiával és unokájával (Jászkisér), *dr. Hajnal Endre* (Bp.), *dr. Hibay György* feleségével (Eger), *Jankovics Iván* (Svájc), *dr. Kocsis Ferenc* (Eger), *Kiss Ottó* (Eger), *dr. Kulcsár Lajos* feleségével (Bp.), *dr. László Ferenc* (Bp.), *Lénárt Zoltán* (Miskolc), *Pallavicini Károly* (Bécs), *dr. Szabó Nándor* feleségével (Bp.), *Szoboszlai Lajos* (Miskolc), *Sztranka János* (Bp.), *Urbán Sándor* (Bp.) és *dr. Vágó László* (Szolnok). Eljött még megtisztelve férjük emlékét és bennünket: *Balázs Lászlóné* és *Szöllősy Lászlóné* is.

A ciszterci templom előtti találkozást (egymás üdvözlését, néha bizony a felismerés jókedvű találgatásait, majd fényképezkedést) követően ünnepi szentmisén vettünk részt. Ezt Mózsgai Tádé OCist., egri házfőnök úr tartotta. Osztálytársunk Kocsis Ferenc koncelebrált, és el-elcsukó hangon, könnyezve, emlékezett meg beszédében egykori diákeveinkről és arról az egész életünkre kiható szellemi útravalóról, amiért ma is őszinte hálával és tisztelettel gondolunk vissza a Szent Bernát Gimnáziumra, egykori tanárainkra.

A szentmise után volt osztálytermünkbe vonultunk. Itt egyetlen élő tanárunk: Oltai Rudolf tanár urat köszönhetjük és kértük meg névsorolvasásra. Előtte azonban egy perces felállással emlékeztünk meg az elhunyt tanárainkról és osztálytársainkról.

A névsorolvasáskor a jelenlevők rövid tájékoztatást adtak sorsuk alakulásáról; a legnagyobb tetszést Lénárt Zoli aratta szellemes, közvetlen hangvétellű mondandójával. Hibay Gyuri pedig – úgy is mint frissen avatott egri fertálmester – tájékoztatást adott a Ciszterci Diákszövetség Egri Osztályának munkájáról, a Rendház, a Gimnázium, továbbá a templom helyreállításának sok-sok problémájáról.

A Második Világháború hősi halottairól – *Bajnok László*, *Bogdán László*, *Gál Iván* és *Kormos László* – és a később elhunytakról, valamint a betegség vagy más ok miatt távollevőkről *László Ferenc* szólt; így *Dániel Ernő* (Kanada), *Kenderessy István* (Franciaország), *Koppány Béla* (Diósgyőr), *dr. Péntek László* (Bp.) és *Zaláni József* (Bp.) levelét ismertette, akik kimentve magukat kifejezték együvé tartozásukat.

A jól sikerült találkozó a Park Hotel fehér termében ebédrel, majd ezt követő rövid együttléttel folytatódott és fejeződött be.

Legközelebbi találkozókat – *Győri János* javaslatát és házigazdai felajánlkozását elfogadva – már a jövő év tavaszán megtartjuk, és pedig *Jászkiséren*.

(*Dr. László Ferenc és Dr. Hibay György*)

Egy rég halott diáktársunk emlékére

Osztálytársam hetvenötödik születésnapját köszöntöm ezzel az írással. Sajnos csak feltételes módon használhatom az állítmányt: „*Ferkó*” ötvenhárom éve halott.

Péderi Ferenc 1921-ben született Encsen, szegény paraszt családból, a magyarság legnyomorultabb, legeleesebb rétegéből. Mint annyi más falusi fiú is, kijárta otthon a hat elemét, csak azután ment gimnáziumba, így „túlkoros” diák lett. Miskolcon kezdte, állami közép-

iskolában. Ötödikben, kispapként került Egerbe és lett ciszterci diák. Négy évig volt osztálytársam, azután is nagyon jó – talán mindmáig legkedvesebb – barátom, egészen haláláig.

Rendkívül fogékony és éles eszű fiú volt, sokat olvasott. Műveltségével messze megelőzte a „jól situált” családok fiait és a diáksztárokat. A tanároknál vegyes volt a sikere. Baghy tanár úr alighanem őt tartotta az osztályban

legjobbunk, Rassy Paulin bácsi észlelhetően tisztelte, osztályfőnökünk Guidó atya a maga tartózkodó módján szerette. Nyílt gondolkodása, szókimondása, kritikus esze azonban sértett személyeket. A hittan tanár egyszer kizavarta az osztályból – őt, a kispapot!

Azzal ugrattam, hogy érsek lesz belőle. Később rájöttem, hogy a jóslatom nem volt egészen komolytalan. Szociális származása miatt viszonylag könnyen el lehetett volna fogadtatni a kommunista kormánnyal, ha megéri annak az idejét.

Kitűnően érett. A hittudományi tanulmányokat csalóddal kezdte; azt remélte, hogy Budapestre küldik, a Központi Papnevelő Intézetbe. Másodéves korában, télen, mindenki számára – az orvos számára is – váratlanul, tüdővérzést kapott. Áldozatul követelte a morbus Hungaricus, a tüdővész, a szegények betegsége, amelynek csíráit valószínűleg a családi nyomorból hozta magával.

Korházba került, majd egy mátrai szanatóriumban ápolták, az egyházmegye költségén. Tudta mi vár rá. Pár héttel halála előtt még levelet kaptam tőle. 1943 júliusában halt meg. Sorsa, barátságának tragikus elvesztése hosszú ideig nyomasztott. Talán még mai szomorúságaimban is ott van az ő szavának és baráti szeretetének hiánya.

Pár éve Tátrafüredre utaztam. A vonat megállt Forróencsen, és az ablakon kinézve láttam a temetőt. Biztosan nincs meg a sírja. A tüdővész egész családját elpusztította, csak az édesanyja maradt életben. Így nincs, aki sírját gondozná. Szegényparaszti végzete egyike azoknak a bűnöknek, amelyeket az akkori világnak nem tudok és nem is akarok megbocsátani.

Az eltűnt sír helyett legyen emléke az a néhány sor. November 13-án lenne hetvenöt éves.

(Dr. Bán Ervin)

54 évesek – (1934–1942) – .Tobákos Kilit tanár úr osztálya 1996. június 9-én – a korábbi gyakorlattól eltérően immár második alkalommal – nem Egerben az Alma Mater falai között, hanem Budapesten találkozott. Budán a Bartók Béla úti Szent Imre kápolnában szentmisével kezdődött a találkozásunk.

A szentmisét ezúttal is dr. Kerekes Károly apát úr celebrálta, aki számtalan programja mellett ismét elfogadta meghívásunkat. Ezen a helyen is tiszteletteljes köszönetünket és hálánkat fejezzük ki Apát úrnak, hogy jelenlétével szeretetet, hitet és erőt sugárzó szentbeszédével még kedvesebbé tette együttlétünket. Örömről szolgált az is, hogy egyetlen élő tanárunk Rédey Rezső tanár úr – megromlott egészségi állapota ellenére – felesége és egyik unokája társaságában végig velünk volt a találkozón.

A szentmise alatt hagyományunkhoz híven az örökre eltávozottak emlékére 1-1 szál gyertyát égettünk. Sajnos az előző évhez viszonyítva a gyertyák száma két darabbal 20-ra növekedett. Tavalyi találkozásunk óta ugyanis két osztálytársunk dr. Fülöpp Miklós novemberben, Pethő János pedig találkozásunk előtt két héttel örökre eltávozott közülünk.

A szentmise után a Bartók Béla úti Hotel GRIFF éttermében volt a közös ebéd, majd Nagy Ivánné ill. dr. Berta Ferenc közeli lakásában – a két lakás egy épületben van – vidám hangulatban idéztük fel emlékeinket.

A hozzátartozókkal együtt 28-an vettünk részt a találkozón. A megjelent osztálytársak: *dr. Berta Ferenc* (Budapest), *dr. Csanádi László* (Budapest), *Farkas Endre* (Budapest), *dr. Lukinits László* (Szombathely), *Molnár Tamás* (Budapest), *Nyiznyánszky Tibor* (Miskolc), *Somogyvári László* (Miskolc), *Szamosvölgyi Attila* (Berlin, Németország), *Szikora Mihály* (Budapest), *Wolszky László* (Budapest).

(Mikor a beszámoló elkészült kaptuk a szomorú hírt, hogy eggyel több gyertyát kell ezentúl gyűjtanunk: Szikora Misi hirtelen meghalt...)

(Dr. Berta Ferenc)

52 évesek – (1936–1944) Falubíró Győző osztálya 1996. június 8-án találkozott Egerben. 10 órakor a szentmisét dr. Ritter Márton és Forenszky József osztálytársaink celebrálták. A szentmisén Ritter Márton, aki a homiláival találkozásainkat igazán szép és szívünkhez szóló gondolatokkal tette emlékezetessé, most a mindig élő reményről beszélt. Megemlékezett a magyarországi németység kitelepítésének 50. évfordulójáról is, mely az ő családját is sújtotta. Felmelve az osztályterembe, az elmúlt pár év eseményeiről számoltunk be egymásnak, és a diákévekre emlékeztünk.. Igen megragadó volt Fügedi Pista emlékezése Falubíró osztályfőnökünkre. A távol levő, de a találkozóóról nem megfelelő osztálytársaink – Erényi Tibor és a Nizzában élő Juhász Tibor – leveleit Wolsky Agenor olvasta fel. Ezután közös ebédre a Vadászkiút étterembe vonultunk, és kellemes beszélgetés után a kora délutáni időben búcsúztunk el egymástól, azzal a reménnyel, hogy jövőre is találkozunk.

Résztevők: *dr. Akác János* (Gödöllő), *Balla János* (Nagytálya), *Dobrányi László* (Vác), *Forenszky József* (Hort), *Fügedi István* (Budapest), *dr. Grenda Andor* (Miskolc), *Horváth Lajos* (Jászapáti), *Kakuk Jenő* (Eger), *Mohi György* (Budapest-Tatabánya), *Németi Viktor* (Agárd), *Oláh Gyula* (Budapest), *dr. Papp János* (Budapest), *dr. Ritter Márton* (Lauda-Königshofen, Németország), *dr. Szerdahelyi Ferenc* (Eger), *dr. Tóth Ferenc* (Eger), *Wolsky Agenor* (Eger).

Velünk voltak a találkozásainkon hűségesen résztvevő kedves feleségek: dr. Akácné Margitka, Dobrányiné Saci, dr. Grendané Terike, Oláhné Mandi, dr. Pappné Klárka, Szerdahelyiné Nórika és Wolskyné Ilonka.

(Wolsky Agenor és Oláh Gyula)

50 évesek – (1938–1946). – Varga Bennó (I–VI.), Károly Asztrik (VII–VIII.) osztálya 1996. július 12–13-án tartotta találkozásját Egerben. A találkozóóról *Szelényi János* számol be:

Július 12-én péntek délután baráti beszélgetésre gyűltünk össze a Szent József Kollégium (volt Foglár) reprezentatíven kialakított pincehelyiségébe, ahol családtagjainkkal pogácsa, majd meleg vacsora mellett borozgattunk, beszélgettünk, énekelünk. Itt 23-an voltunk.

Szombaton, július 13-án 11-kor kezdődött templomunkban a jubileumi szentmise, melyet dr. Kerekes Károly apát, volt tanárunk, Keszthelyi Ferenc váci püspök, dr. Kovács Endre egri segédpüspök, dr. Váradi József püspöki helynök és Erdődi

Imre kanonok-plébános osztálytársaink celebráltak. A szentmise kezdete előtt Mozsgai Tádé OCist, a rendház perjele köszöntötte a résztvevőket. A szentbeszédet – meghatott szavakkal – Erdődy Imre mondotta. A szentmise keretében imával emlékeztünk meg – név szerint – jelenleg beteg három osztálytársunkról és halottainkról. A szentmise a pápai és a magyar himnuszok és a Boldogasszony Anyánk élénklésével ért véget.

A jelenlevő osztálytársak, hozzátartozóink és a tanár urak a Gaudeamus igitur dallamára vonultak fel az osztályterembe. Itt Szelényi János köszöntötte Kerekes Károly apátot – aki a görögösök tanára is volt –, Csák Györgyöt a Gárdonyi Gimnázium tanárát, az osztálytársakat, valamint a kedves hozzátartozóinkat. Beszámolt a 45 éves találkozó óta eltelt – az osztályt érdeklő – 5 év eseményeiről. Ismertette a távollevők üdvözlőleveleit, leveleit.

Ezután mindenki beszámolt röviden életéről, gyermekeiről unokáiról. Levétítettük az elmúlt 50 évre emlékezve 3 filmet:– Bennó bácsi Egerben, közöttünk 1962; – 20 éves érettségi találkozó 1966; Egri osztálytársakkal a Szépaszonyvölgyben 1968; továbbá a 300 éves iskola jubileumról 1989-ben a TV által forgatott filmet.

A közös ebédet a Foglár pincéjében fogyasztottuk, melyen már családtagjaink és vendégeink is résztvettek– összesen 35-en. A közvetlen, jó hangulatú beszélgetésen elhatároztuk, hogy 1998-ban ismét találkozunk.

A találkozón részt vettek: *dr. Betes Béla* (Sopron), *dr. Bereczkey Ottó* (Eger), *Erdődy Imre* (Sajóvámos), *Hargittai Emil* (Budapest), *Keszthelyi Ferenc* (Vác), *dr. Kovács Endre* (Eger), *dr. Kulcsár Kálmán* (Budapest), *dr. Madaras Sándor* (Eger), *Miskey Kálmán* (Eger), *Mogyorósi Ottó* (Tiszafüred), *dr. Molnár Béla* (Miskolc), *Pók Tibor* (Eger), *Póta György* (Budapest), *dr. Sturm József* (Budapest), *Szamosvölgyi Ferenc* (Nagytálya), *Szelényi János* (Eger), *dr. Váradi József* (Nyíregyháza), *Veres Tibor* (Budapest). Betegségük miatt távolmaradtak: Bóta László (Eger), Nagy Emil (Tiszapalkonya) és Törő Béla (Miskolc). Levelükkel jelentkeztek: Hangyási Béla (Tatabánya), Kocska Lóránd (Debrecen), Mohi Sándor (Schweinfurt, Németország), Nagy Ambrus (Tatabánya). Öt fő hollétéről semmit sem tudunk és öt fő nem válaszolt meghívásunkra. A még élő tanár urak: *dr. Habis György* és *Rédei Rezső* egészségi állapotuk miatt hiányoztak.

A Hevesmegyei Hírlapban – A megnyesett fa kivirágzik címmel jelent meg egy szép, meleghangú beszámoló a találkozóról: ... *Az egykori diák helyén ma főpap, miniszter, egyetemi tanár, orvos, pedagógus, jogász, gazdasági szakember, nyugdíjas dolgozó ült a „számonkérés” előtt, de csak egy panasz hangzott el: kevés az idejük, sok még a tennivaló. Egyébként boldogok, örülnek az unokáknak... Azt nem felejté el egyik sem közülük, hogy az egri ciszterci gimnázium jeles tanárai becsületre, hitre és hazaszeretetre tanítottak...*

45 évesek— (1943–1948–1951) – *dr. Ágoston Julián* (I.–V.) osztálya – 1996. június 22-én jött össze találkozója Egerben, melyről *Bartha István* számol be:

A hálaadó szentmisét *Hervay Levente* OCist és a vele koncelebráló osztálytársaik: *Jéger Károly*, *Valuch István* és *Tárkányi Ráfael* mondták.

A szentmise keretén belül *Valuch István* emlékezett meg elhunyt tanárainkról és név szerint 17 osztálytársunkról: *Altörjái (Adler Sándor)*, *Beniczky Miklós*, *Bihari (Puhl) Sándor*, *Csepreghy György*, *Estefán László*, *Hegyi Géza*, *Kelemen Miklós*, *Kolontai István*, *Lénárt Lajos*, *Loviczár Tibor*, *Mátyus Viktor*, *Oláh Gábor*, *Pamula Miklós*, *Paray György*, *Seres Lehel*, *Tóth Béla*, *Vigh József*.

Ez az osztály három iskolába járt: I–V-ig a Ciszterci Rend Egri Szent Bernát Gimnáziumába, VI-ba a Gárdonyi Géza Gimnáziumba, és az új számozás szerint III–IV-be (VI–VIII.) a Dobó István Gimnáziumba, de a ciszterci szellemiségét megtartotta. A Dobó Gimnáziumban összekevertek az ott tanulókkal és két osztályra választottak szét bennünket. Találkozóinkat mindig együtt tartjuk, Alma Materünknek a Ciszterci Gimnáziumot tekintjük. Ezt a Dobós osztálytársaink is elfogadják, és minden találkozó alkalmával ebbe az iskolába is betérünk néhány percre.

A régi iskolánk osztálytermében *dr. Mikó Sándor* későbbi osztályfőnökünk, elhunyt ciszterci tanáraink helyét *Hervay Levente* OCist köszöntötte az összegyűlteket. Ő ugyan nem tanított bennünket, de felejthetetlen szép napokat töltöttünk vele cserkész táborokban, még a szétszórás után is.

Meghívásunkra eljött közénk *dr. Száva József* a Ciszterci Diákszövetség Egri Osztályának ügyvezető elnöke, úgy is mint öreg diáktársunk. Az ő osztályfőnöke is *dr. Ágoston Julián* volt, aki az osztályukat mindig sok szeretettel emlegette nekünk, és szinte az egész osztály ismertük hallomásból. *Demeter László* mondott köszönetet a megjelenteknek, ismertette a megjelenni nem tudók leveleit, üzeneteit. Ezt követően mindenki beszámolt az elmúlt évek eseményeiről.

Találkozónk az Angolkisasszonyok Santa Maria Leánygimnáziumának éttermében igen finom és izletes közös ebédrel folytatódott, melyhez már a megjelent feleségek és családtagok is csatlakoztak. Közel ötvenen ültünk a közös asztalnál késő délutánig jó hangulatban. Elhatároztuk, hogy az elkövetkező években legalább két évente találkozunk.

A találkozón résztvett 30 fő – ebből 5 fő Dobós –, 12 feleség és hozzátartozó: *Balog Endre* (Budapest), *Bartha István* (Eger), *Bene Attila* (Innsbruck, Ausztria), *dr. Csányi László* (Budapest), *Czapek József* (Budapest), *Deák Sándor* (Szekszárd), *Demeter László* (Szomolya), *Gödl Károly* (Kolbenz, Németország), *Gömöri József* (Eger), *Gulyás Andor* (Tarnaörs), *Jéger Károly* (Mezőkövesd), *Kádár János* (Budapest), *Kárpáti Jenő* (Pécs), *Kéri Imre* (Budapest), *dr. Kilián István* (Budapest), *Kocsis Antal* (Budapest), *Kovács Béla* (Eger), *Magyari Béla* (Gyöngyös), *Papp Dezső* (Szajol), *Petróczky Károly* (Cserkeszlő), *dr. Rácz László* (Füzesabony), *Rozgonyi László* (Budapest), *Tilles Béla* (Budapest), *Tóth Andor* (Budapest); *Tárkányi Ráfael* (Mezőtárkány), *Török György* (Debrecen), *Ujvári Ernő* (Budapest), *Varga Pál* (Gyöngyös), *Vargha László* (Budaörs), *Valuch István* (Eger).

Visszapillantás az egri gimnázium szétszórás előtti éveire *Hervay Levente OCist. előadása a CDEO 1996.április 20-i közgyűlésén*

Az a feladat jutott nekem, hogy megemlékezzem Rendünk utolsó éveiről a felosztás előtt. Az 1946 és 1950 közötti évekről lesz szó. Írott forrás ezekről alig van, csupán az utolsó két iskolai évkönyv az, ami hozzáférhető.

Az 1945/46. tanévben országosan megindult a gimnáziumi osztályok csökkentése négy osztályra és az általános iskola felnövesztése nyolc osztályra. Amikor 1946. augusztusában Endrédy Vendel apátúr rendelkezése szerint Zirccről Egerbe érkeztem, 16-an voltunk rendtársak az egri rendházban. 15-en tanítottunk, Richter Mátyás pedig már nyugalomban volt. 5 világi tanártársunk: Habis György, Ócsvár Géza, Rédei Rezső, Mikó Sándor és Sziklay Árpád orvos teljes egyetértésben együtt működött velünk. Mindössze két évig tanítottam, mert 1948 júniusában az ország összes iskoláját államosították. Két év múlva, 1950. júniusában a rendházat is el kellett hagynunk.

A gimnáziumban minden évfolyam egy-egy osztályból állott, az általános iskola felső tagozatán két-két osztály indult. Az osztályok létszáma 50-60 között mozgott, tehát kétszer akkora volt, mint mostanában. Általános iskola természetesen csak úgy létezhetett, hogy alsó tagozata is volt, ezért I-IV. osztályt is indítottunk. Ezeket világi tanítók látták el. Az alsó osztályok nem voltak olyan népesek, egyrészt mert ezen a területen nem voltak hagyományaink, másrészt nehéz volt tanerőt biztosítani. Ertsey Géza tanította az I. és II., Juhász Jenő a III. és IV. osztályt összevontan.

1945/46-tól működött a Ciszterci Diákotthon. Erre nagyon szükségünk volt, mert a rendtagok élelmezése ebben az időben nagy gondot jelentett. A diákok az ellátási díj fejében meghatározott mennyiségű élelmiszert hoztak. A bentlakók hálóit a rendház szobáiból, tanulótermüket az iskola rajzterméből alakítottuk ki. A Ciszterci Diákotthon létszáma 50 és 60 között mozgott. Kétszer ennyien laktak diákjaink közül az érseki Szent József internátusban (Foglár) és ugyancsak számosan a jegyzők internátusában és az árvaházban. 1946/47-ben Vajk Atanáz és Lékai Lajos rendtársaimmal együtt prefektus voltam a diákotthonban, a következő évben pedig egyedül vezettem. A fiúkat átlag 8 fős „családokba” osztottuk egy-egy nagyobb fiú vezetése alatt.

Az iskolában a tanítás ekkor már – az utolsó háborús évek zűrzavara után – a szokott mederben folyt. Az órák pontosan kezdődtek. A tanárok nem cserélődtek. Az év elején mindenki meg kapta a tanrendet, és az év végéig nem is változott. A gimnáziumnak Hegyi Kapisztrán az általános iskolának pedig Ágoston Julián volt az igazgatója. A három intézmény: a gimnázium az általános iskola és a diákotthon kollégium elnevezéssel egységet alkotott.

A két év, amelyben tanítottam, mélyen megmaradt emlékezetemben. Az egyik általános iskolai osztályt mint

osztályfőnök vezettem, a diákotthon lakóival pedig délután és este is sokat együtt voltam. Az akkori arcok közül sok még ma is előttem van. Ma már persze mint felnőtteket alig ismerném meg őket. Mind az iskolának, mind a diákotthonnak lelkileg is tartalmas élete volt. Közben a rendházzal szemben, az utca másik oldalán harsogott a hangszóró, a Marseillaise-t és szovjet mozgalmi dalokat játszott. Az utolsó tanévben aztán megkezdődött a sajtóhadjárat az egyházi iskolák ellen. Így többek között kifogásolták, hogy 1948-ról megemlékezve az iskola Herczeg Ferenc A híd c. színművét adta elő és nem Kossuthot dicsőítette. Az utolsó iskolai év végén mintegy 50 diákkal 10 napos tanulmányi kiránduláson voltam a Dunántúlon. Hazaérkezve meglepetéssel olvastuk az egyik napilapban, hogy amikor Veszprémkülső pályaudvaron átszálltunk egy másik vonatba, a diákok gúnyolták a mellettük álló szerelvényben ülő szovjet tiszteket. Ilyen és hasonló rágalomokkal voltak tele akkoriban az újságok.

1948. júniusában át kellett adnunk az iskolát Nem volt könnyű elviselni, hogy el kellett szakadnunk diákjainktól és a tanári hivatásunktól. Csupán hét diák maradt még nálunk, mint ministránsok és rendi oblatások. Szállást és ellátást kaptak. Az általános iskolások átkerültek az állami halasi iskolába. Ott még egy fél évig taníthattam hittant, majd onnan is kitiltottak. A szerzeteseknek országosan megtiltották a hitoktatást, mivel nem vállalták munkát az állami iskolákban. Várható volt ugyanis, hogy az állam széthelyezésekkel törekszik majd bomlasztani a szerzetes közösségeket. Ezért a rendfőnökök megállapodtak abban, hogy nem engedik meg szerzeteseknek, hogy állami iskolában profán tárgyakat oktassanak. A kormány részéről ezt még azzal is megtorolták, hogy a szerzeteseknek több évtizeden keresztül nem számították be nyugdíjba a tanárként eltöltött éveket.

Azok a diákok, akik csak néhány évet tanultak nálunk, hálásan emlékeznek vissza arra az időre, mert a következő években jórészt megélték az itt tanultakból.

Amíg tanítottunk, az állam folyósította a tanári fizetésünket, hiszen akkor a rendnek már sem birtoka, sem jövedelme nem volt. A fizetést nem vettük kézhez, a rendház közösségi pénztárába került. Az iskola államosítása után lelkipásztori kisegítőként törekedtünk egyháznakat erősíteni és legalább szűkös megélhetésről gondoskodni. Templomunkhoz egy kis területű plébánia tartozott, mely többek között a Dr. Nagy János utcát, a Rózsa utcát és a Bartakovics utcát is felölelte. A városi és a környékbeli plébániákra is főként vasárnapokon. kijártunk kisegíteni, többek között: Lajosvárosba, a Rozália kápolnába, Kistályára és Maklárra. A személyi állományban nem történt nagyobb változás. A rendtársak együtt maradtak, de éreztük, hogy előbb-utóbb sor kerül a szerzetesrendek felosztására. A korábbi években még az iskola és a rendház épületének bővítésére is gondol-

tunk. Jelentős összeg gyűlt össze erre a célra a szülők és az öregdiákok adományából. Most azonban már egy teljesen bizonytalan jövő előtt állottunk.

1950. június 8-án és 9-én, két éjszaka a Jugoszláviával való szembenállás ürügyén az ország déli részén Szentgotthárdtól Makóig karhatalommal megszállták a szerzetesházakat és a szerzeteseket kényszertartózkodási helyekre szállították, valamely rendházba, zárdába és az ország belsejébe. Csupán kisebb csomagot vihettek magukkal. Holmijuk legnagyobb részét sohasem látták viszont. A mi rendtársainkat Szentgotthárdról, Pécsről és Bajáról Kunszentmártonba vitték a karmeliták zárdájába. Ez megfélemlítés volt: Sejtettük, hogy folytatása is lesz.

Az egri rendház feloszlata egészen egyedülálló módon történt. Ma sem tudom, hogy miért. A minisztériumból jött egy leirat, hogy meghatározott napig a tanügyi megbízottnak kollégiumi célra át kell adnunk az épületet. Ami egyéni, szerzetesi szobáinkban volt, azt elvihettük, ami azonban közös helyiségek berendezése és felszerelése, azt helyben kellett hagynunk. Semmit sem tudtunk tenni a rendelkezés ellen. Az érseki szeminárium adott nekünk ideiglenesen szállást és helyet a bútorainknak. Csomagoltunk és hurcolkodtunk, mert mindössze néhány nap állt rendelkezésünkre. Már napokkal előbb jöttek felbízott diákok, a népi kollégium tagjai és a határidő előtt sürgették az átadást. Kénytelen voltam kiutasítani őket, mondván: meg van a határidő, akkor jöhetnek, addig azonban miénk a ház. Utoljára a templomban jöttünk össze és imával búcsúztunk kedves otthonunktól.

Az országban tudtommal egyetlen rendház sem volt ilyen helyzetben, mert vagy éjszaka vitték el a szerzeteseket, vagy pedig ősszel, szeptemberben történt ún. meg egyezés után kellett kiköltözni az addig még megmaradt rendházakból. Így számunkra legalább személyes holmink és szobabútorunk megmaradt.

Szüleim Pécssett laktak, onnan rendtársainkat – mint már említettem – előbb elvitték, ezért elhatároztam, hogy megnyugtató céljából meglátogatom őket. Útközben, június 19-én, Budapesten a Bernardinumban szálltam meg, egy vagy két nappal az egri rendház átadása után. Még le sem feküdtem, 10-11 óra tájban éktelen csöngetés, dörömbölés hallatszott és az egyik rendőr az ajtónyitást meg sem várva, betört egy földszinti ablakot és azon keresztül hatolt be az épületbe. Tehát ezen az éjszakán került sor a Bernardinum kiürítésére. Károly atyát és engem is elvittek. Őt Előszállásra, engem Pásztóra. Hiába mondtam, hogy engem már egyszer kilakoltattak Egerben, hagyjanak szabadon távozni. Nem számított,

Pásztóra vittek. Hajnalban érkezünk oda. Az álmából felriasztott Rajeczki Benjamin először azt hitte, hogy őket akarják elhurcolni. Hagyó-Kovács Gyula jószágkormányzó rendtársunkat is Pásztóra hozták, ő azt tanácsolta, hogy minél előbb tűnjek el. Meg is tettem. Márk atyától kölcsön kértem egy kerékpárt és megléptem a hátsó kijáraton. Eger felé vettem utamat, hogy értesítem Hegyi Kapisztránt a történetekről. Gyöngyötarjánban megpihentem, majd Kistályán elmondtam Károly atya szüleinek, hogy mi történt. Megvártam a sötétedést és óvatosságból a szeminárium hátsó falán másztam be, hogy beszámoljak házfőnökömmel az eseményekről. Másnap kerékpárral mentem Füzesabonyba, onnan pedig vonattal sikerült elérnem Pécsre.

Egerbe visszatérve némileg féltem a körözéstől, de azért a volt diákjaink egy részével, még újabbakkal is tartottam a kapcsolatot. Kirándulásokat és táborokat szerveztünk és kisebb csoportokban rendszeres hitoktatást végeztem 1958-ig.

1948-tól Debreczeni Szixtusz rendtársunk volt a plébános. Nagy energiával és buzgalommal szervezte meg az egyházközségi életet. A hatóságok nem nézték jó szemmel, szerették volna leváltani, de az egyházmegyében nem akadt senki, aki elvállalta volna ezt a kis, lakás nélküli plébániát.

Szixtusz atya életének halálos gépkocsi gázolás vetett véget. Néhány hónapig én kaptam megbízást átmeneti időre a plébánia vezetésére, azután menesztettek, mert nem működtem együtt a városi hatóságokkal. Egy ideig az erdőrendezősnél dolgoztam kinn a szabadban. Próbálkoztam a tanárképző főiskola földrajz tanszékén is, mivel földrajz-történelem szakos vagyok, de alkalmazásról szó sem lehetett. Nyelvórákat adtam és lassan ez lett megélhetésem forrása. 1953-tól nemcsak fiúkat, hanem lányokat is tanítottam hittanra titokban, azokat, akik templomunkhoz tartoztak. A gyerekek is, a szülei is nagy bizalommal voltak hozzám. Nem kérdezték, hová megyünk kirándulni, táborozni, tudták, hogy jó helyen lesznek.

1961. február 6-án volt egy országos "lerohanás". Ugyanazon a napon, ugyanazon órában, este 11-kor 400 helyen kezdődött a házkutatás. Engem is letartóztattak, és azzal a váddal, hogy az illegális hitoktatás a fennálló rendszer megdöntésére irányult, négy évre ítélték el. Két évet és egy hónapot töltöttem le. A börtön nem viselt meg. Ugyanekkor rendtársaink közül is többen börtönbe kerültek.

Bárhol voltam, igyekeztem mindenütt okulni és tanulni, jó munkát végezni.

hírek...hírek...hírek...hírek...

■ **Szent Bernát Ünnepe Zircen Idén** augusztus 19-én, hétfőn 11 órakor, Szent Bernát ünnepén a Zirci Apát-ságban gyűlt össze a magyar Ciszterci Konvent, Az ünnep fényét és bensőségességét emelte a **négy novícius**: *Kása Barnabás, Kiss Péter, Somogyi Antal és Szkalinszky Örs* beöltözése. **Négyen tettek fogadalmat**: *Asztalik Fülöp,*

Steiner Krisztián, Túróczi Pál és Tyukodi Alajos. **Négyen újították meg egyszerű fogadalmukat:** Bálint Ráfael, Huszár Lőrinc, Kéri Atanáz és Tölgyessy Alberik. **Ketten tettek örökfogadalmat:** Dékány Sixtus és Primász Róbert. Két aranymisés atya: Kő Bertalan és Simon Marót Polikárp és Károly apáturakkal koncelebráltak az ünnepélyes szentmisén. Az ünnepen jelen volt dr. Szendi József veszprémi érsek úr is. A ciszterci nővérek és a bencés atyák küldöttsége emelte az ünnep fényét.

(A Budai FEHÉRFEKETE Veni Sancte-i számából)

Néhány szó a Magyar Ciszterci Családról

A magyar Ciszterci Család mindenekelőtt Zircet szeretné olyan családi fészekké, igazi meleg otthonná alakítani, amely „méltó régi nagy híréhez”. Az apátsági bazilika restaurálása elkezdődött. A bejárati első szakaszt – a kórossal, orgonával, a leghátsó mellékoltságokkal, a hozzátartozó falrészekkel és mennyezetrésszel – 1997. augusztus 15-re szeretnénk felújítani. Úgy haladnánk lépésről lépésre a szentély és az oltár felé 2-2 éves tervvel. Azután végül a legnehezebb (önmagában talán 4 évig elhúzódó) ciklus a szentély és az oltár restaurálása. Hogy mennyi pénzbe kerül, és hogy honnan teremtik elő azok, akik a nagy Család nevében mindezeket tervezik és bonyolítják, csak a minket végtelenül szerető Isten tudja.

Az apáti „lakosztály” (bizony nagyon szerény lehetőségekkel) már kész, csak a berendezés „foghíjas”. Az atyákat, növendékeinket – igen fontos – a restaurátorokat is el tudjuk már helyezni.

A két már felszentelt pap rendtárs (Kristóf és Ipoly atya), valamint két diakonus (Róbert és Sixtus testvér)

tanulmányaik mellett már – ki-ki lehetőségei szerint – Budán, Székesfehérvárt és Pécsset bekapcsolódnak az oktató nevelő munkába. Nagy reménységünk a Zircen tanuló 4 novíciusunk és 8 klerikusunk, valamint a budai plébánián is már igen hosszasan besegítő Vendel testvérünk. Minden hozzánk közelállót kérünk, hogy imádkozzanak a már meglevő és a még Isten kegyelméből hozzánk „jövendő” hivatásokért.

Személyi változás az új iskolai évre, hogy Konrád atya Borzavárra (Zirc mellett) kapott plébánosi kinevezést. Helyébe kisegítőül Károly atya megy Egerbe. Pécsset pedig kollégiumi nevelőként és gimnáziumi hittanárként Sixtus diakonus testvérünk fogja erősíteni.

Mindez Isten kegyelméből, és azért – Regulánk szerint – UT IN OMNIBUS GLORIFICETUR DEUS, vagyis: Hogy mindenben megdicsőíthessék az Isten!

(Dr. Kerekes Károly)

■ **Diákonussá szentelte** dr. Kovács Endre Gergely OCist. egri segédpüspök *Dékány Sixtus és Primász Róbert* testvéreket augusztus 25-én, vasárnap Budapesten a Ciszterci Szent Imre Plébánia templomban

■ **Molnár József festőművész** diáktársunknak életmű tárlatát láthattuk a Hatvani Galériában augusztus 9–30 között. Újabb kiállítása nyílik szeptember 27-én 18 órakor Budapesten (Sashalom, Batsányi János u. 47.) a MAZDA - Szabó Autószalonban, melyre szeretettel hívja diáktársait.

■ **A 76 éves Vitézi Rend** új tagjainak, köztük öregdiákjainknak ünnepélyes avatása a debreceni református nagytemplomban lesz szeptember 21-én. Az avatandók között lesz Gárdonyi László (1945) diáktársunk.

A Vitézi Rendnek, mely keresztényeszmájú lovagrend, Magyarországon mintegy 2000 tagja van. A Ciszterci Diákszövetség számos tagja aktívan vesz részt a lovagrend célkitűzéseinek megvalósításában

A *Vitézi Rend eszménye* az a magyar polgár, aki Istenbe vetett hittel kész élete árán hazáját megvédeni, aki sík-raszáll haladó, szociális és demokratikus eszményekért, mint: Isten, haza, demokratikus államrend, független ország, jogegyenlőség; egyben tagadja Trianon jogszerűségét és harcol minden szélsőséges parancsuralmi törekvés ellen.

A *Vitézi Rend célja*: Ébren tartani és helyreállítani a keresztény erkölcsöt, megőrizni magyarságunkat határainkon belül és kívül, nevelni ifjúságunkat hazaszeretetre, a magyar néphez való rendíthetetlen hűségre; hősi halottaink emlékhelyeinek tiszteletben tartása és róluk való megemlékezések. (v. Miskey Kálmán)

■ **Helyreigazítás** A Te Deum-i számunkban az „Alapítvány és a Diákszövetség pénzügyei” címen közölt adatokba több hiba csúszott a szerkesztő hibájából. A helyes adatok:

Az Egri Ciszterci Rendház és Gimnázium Újraindítása alapítvány – Szelényi János beszámolója alapján

Nyitó állomány 1995. jan.1-jén	375 889Ft		
Bevételek		Kiadások:	
- Befizetések 1994-ban	65 500Ft	-Térképek a G.G. Gimnáziumnak	101 547Ft
- Kamatbevétel	66 573Ft	-Reflektor vásárlás	21 600Ft
	Összesen	-Tel.-fax készülék a G.G. G-nak	88 177Ft
	133 073Ft	-Bankköltség	3 530Ft
		Összesen	214 854Ft
Záró állomány 1995. dec.31-én:	293 108Ft		

††††††† HALOTTAINK †††††††

Dr. Habis György

Életének 80. évében elhunyt kedves tanárunkat 1996. szeptember 2-án temettük az egri Minorita Templom kriptájába. Lelkiüdvéért a koncelebrációs gyászmisét nyolc tanítványa tartotta, köztük *Keszthelyi Ferenc* OCist, váci megyéspüspök és *dr. Kovács Endre* OCist egri segédpüspök.

A diákszövetségünk nevében *dr. Száva József* ügyvezető elnök mondott gyászbeszédet elköszönve Habis tanár úrtól: *Attól az embertől és tanártól búcsúzunk, aki a szaktárgyak tanításán túlmenően emberiségre, magyarságra, család- és hazaszeretetre is nevelt bennünket. Élete példájával tanúságot is tett erről, vállalva a kritikus időkben ezzel járó nehézségeket is. Több generációnak példaképe volt mint pedagógus és ember – ezt én különösen elmondhatom, mert VII-VIII. gimnazista koromban szinte családi közösségben éltem vele, mivel egri tanári működésének első két évében nálunk lakott.*

Amint a történelmi helyzet lehetővé tette 1989-ben a Ciszterci Diákszövetség újjáalakulásakor rögtön közénk állt, erkölcsi és anyagi támogatásával és buzdító

szavaival mindent elkövetett, hogy a Ciszterci Rend mielőbb újra indíthassa működését a magyar ifjúság keresztény szellemű nevelése érdekében. Mindezeket köszönjük Neked Tanár Urunk – fejezte be szavait dr. Száva József.

A temetési imát a koncelebráló *dr. Kovács Endre* mondta: *Minden tudás és tudomány Istene! Itt nyugvó testvérünket bőségesen felruháztad szellemi képességekkel, aki kamatoztatta ezeket a képességeket, így mások tanítója tudott lenni. Tanítványai megbecsülését érdemelte ki, valamennyien tiszteltük benne a szakmailag jól felkészült tanárt, az eredményesen oktató pedagógust, a becsületes és tanítványait szerető embert. E koporsónál arra kérünk, fogadd most magadhoz hozzád érkező szeretett tanárunkat. Tudd be érdemül, hogy tudásával és egész emberségével tanítványai előmenetelét igyekezett szolgálni.*

Az templom kriptájába sok tisztelője, a városból és az ország más vidékéről érkezett számos tanítványa kísérték.

Dr. Habis György 1917-ben született Budapesten. Középszkoláját Székesfehérvárott végezte, majd a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen szerezte meg tanári oklevelét az Eötvös Collegium diákjaként. 1941-ben kezdte tanári pályafutását Egerben a Szent Bernát Gimnáziumban mint német magyar tanár. 1948 után a Gárdonyi Géza -, majd a Dobó István - és a Szilágyi Erzsébet gimnáziumokban tanított nyugállományba vonulásáig.

Elhunyt ciszterci öregdiákok:

Lengyel Endre (1940) – Budapest– A Bólyai Katonai Akadémiát végzett ny. mérnök ezredes temetése az egri Gröber-temetőben szülei és nevelő szülei közös kriptájába történt július 29-én a katonai és a politikai elitéltek szervezetének tiszteletadása mellett. A család és a katonatársak részéről dr. Szentistványi József ezredes búcsúbeszédében méltatta az elhunyt katonai- és polgári-mérnöki tevékenységét. Diákszövetségünket dr. Hiba György és dr. Száva József képviselte. (*Dr. Sz. J.*)

Pavlyák Pál (1934) – Miskolc – A 81 éves korában elhunyt osztálytársunk Egerben született. A Lyceumban végzet elemi iskola után 8 évig a Cisztercieknél tanult. Jó diák volt, mindig „vastagbetűs”. 1934-ben érettségizett. Együtt jártunk a Pázmány Péter Tudományegyetem Orvostudományi Karára is.

Azután jött a háború... Keresztülment az összes megpróbáltatásokon. Majd elment egy faluba körorvosnak. Később meghívták Miskolcra, ahol a Semmelweis Korház igazgatója lett. Azokban a nehéz időkben itt is becsületesen és szorgalmasan dolgozott. Innen ment nyugdíjba. Élete utolsó éveiben sok súlyos betegségen esett át Kedves Pali, adjon az Isten örök nyugodalmat neked!... (*Dr. R. B.*)

Tóth Pál (1934) – Budapest, **Fülöpp Miklós** (1942) – (Budapest),
Pethő János (1942) – (Tatabánya), **Szikora Mihály** (1942) – (Budapest).

Requiescant in pace!

Ha a legközelebbi Egri FEHÉR/FEKETE hírekben közölnivaló lenne, légy szíves írd meg vagy telefonáljál Wolsky Agenor, 3300 Eger, Kertész u.34. tel.:(36) 317 420 ill. Oláh Gyula, 1114 Budapest, Bartók Béla út 25.III.5/A. tel:(1) 165 9374 — címére.

EGRI *FEHÉR/FEKETE*

a Ciszterci Diákszövetség Egri Osztályának hírei

Beszámoló a MCDSZ közgyűléséről

1996. november 16-án, Budapesten a József Attila – Szent Imre Gimnázium dísztermében tartotta a Magyar Ciszterci Diákok Szövetsége az újjáalakulás utáni 4. közgyűlését. Megjelent mintegy 230 öregdiák, köztük 30-an az egri osztályunk tagjai. Részt vett és beszédet mondott dr. Zakar Polikárp, az újonnan megválasztott zirci apátúr is, aki először találkozott az öt gimnázium öregdiákjait képviselő Diákszövetséggel.

Jelen volt dr. Kerekes Károly volt zirci apát is.

A résztvevők meghallgatták az öt osztály ügyvezető elnökeinek beszámolóit, melyből megismerhettük egymás eredményeit, gondjait. A székesfehérvári és a pécsi beszámolóiból a már 2 ill. 3 éve működő ciszterci gimnáziumok nem éppen gondtalan életéről hallottunk. A budaiak elmondották, hogy mivel tudták elősegíteni a Szent Imre Gimnáziumuk 1997/98 tanévtől

várható visszaadását. Bajai beszámolóiból megtudhatuk, hogy az idén beindult a 8 osztályos gimnázium és a hagyományos 4 osztályos is. Mindkettőbe kb. 3-szoros túljelentkezés volt. Rend tulajdonába visszadott gimnázium fenntartója hosszabb ideig a helyi KÉSZ szervezet lesz. Több osztály beszámolt arról, hogy megalakították az ifjúsági tagozatot, így remélve a folytonosságot a Szövetség életében

A főtítkárt ismertette, hogy a Szövetségünk létszáma 1200–1250 fő, és a ciszterci cserkészcsapatok száma pedig 11.

Új elnököt és főtítkárt is választottak. A leköszönő dr. Bánhidly Ferenc (Baja) helyébe dr. Nemes Zoltán (Buda) lépett, az új főtítkárnak pedig dr. Száva Józsefet, egri osztályunk ügyvezető elnökét választották az osztályok küldöttei. Legközelebb 3 év múlva választunk új vezetőséget.

Segítsetek nekünk hinni hivatásunkban *Dr. Zakar Polikárp apátúr beszéde a közgyűlésen*

Kedves Barátaim! – Az a tény, hogy 46 évet töltöttem Rómában, ebből 36 évet tanítottam egyetemen, megengedi, hogy felmérhessem bizonyos középiskolák szintjét. És megállapíthatom, hogy az az öt gimnázium, amelybe járhatunk, nagyon jó iskola volt. – Miért? – Valahogy nagyon jól volt megszervezve minden, egyrészt a tanároknak a hozzáállása, másrészt az a módszer, ahogy oktattak bennünket. Alkalmam volt a Rómában tanuló, a világ lekülönböző országaiból származó egyetemisták középiskolai műveltségét összehasonlítani. Tehát legyünk tudatában annak, hogy nagyon sokat kaptunk, és éppen azért nagyon nagy a felelősségünk, hogy ezt a tudást tovább adjuk.

A Rendről szólva: – Mi a jelen? Hányan vagyunk mi magyar ciszterciek? És hogyan állunk?

Először is van 46 ünnepélyes fogadalmas pap rendtársunk. Közülük sajnos egy tucatnyi beteg. A többi korától függetlenül healthy. Van 2 ünnepélyes fogadalmas diákonusunk, akik a következő évben papok lesznek és még egy ünnepélyes fogadalmas, akik nem lesz felszentelve. Van egy időleges fogadalmas papunk – ritka eset –, aki már ifjú korában elhatározta, hogy belép a ciszterci rendbe, de csak hatvanöt éves korában volt erre lehetősége. Ezenkívül van 7 időleges fogadalmas klerikusunk, 3 novíciusunk és egy jelöltünk. Összesen 61-en

Ha arra gondolok, hogy az 50-es években, mikor elhagytam az országot 209 ünnepélyes fogadalmas tagja volt a rendnek, bizony nem bízhatjuk el magunkat

Ami az iskolákat illeti: Két iskola teljesen a miénk – a pécsi és a fehérvári –, és átvételük hál' Istennek nem jelentett különlegesebb megrázkódtatást. Lassan kifogytak azok az osztályok, melyek az önkormányzati rendszerben indultak el. Már mindenki számára lesz hitoktatás és bízunk abban, hogy nagyobb lesz a fegyelem is. Egy év múlva, tehát 1997. augusztus elsejével megkapjuk a budai és az egri gimnáziumot. Itt is a hitoktatást végezzük majd és az általános szervezést. Ami a bajai gimnáziumot illeti, nem a régi iskolát, hanem egy újabb épületet kaptunk helyette. Ennek fenntartója – 13 évig – a KÉSZ (Keresztény Értelmiségi Szövetség).

A jelenben nagy feladatunk: igyekezzünk jó magyar cisztercieket nevelni. A ciszterci rend világszerte nem tanító rend. Ezért a tanítás területén külföldi segítségre nemigen számíthatunk – így például Franciaországban egyáltalán nincsenek tanárok, de nem számíthatunk Ausztriából sem, ahol ugyan van 4 gimnáziumunk, de itt is igen fogyóban vannak a ciszterciek, kevés a hivatás. Ugyanígy nem számíthatunk Dallásra sem. Tehát problémáinkat nem lehet külföldi segítséggel megoldani.

Mik a jövő problémái? – Gondjainknak nagy része anyagi gond. Mindenki tudja, hogy az iskolakérdés Ma-

gyarországon óriási problémát jelent. Az iskolák nagy része a csőd szélén áll. A tanárok fizetésére, az épületek karbantartására nincs elegendő pénz. Így például Pécsen, ahol a tetőszerkezet gombásodása miatt gyorsan kellett cselekedni – hiába van közoktatási megállapodás –, sem a minisztérium, sem a városi önkormányzat nem segített. Így külföldi segélyakcióval próbálunk megoldást találni.

Mindezek ellenére mindent megteszünk, az ifjúságunk nevelése érdekében, hiszen tudjuk, milyen nagy a felelősségünk.

Ha azt kérdezik, hogy mit kérünk elsősorban a Ciszterci Diákszövetségtől, ezt mondjuk: *Segítsetek nekünk*

hinni hivatásunkban. A hivatásunkban ugyanis hinnünk kell, és ez nem olyan egyszerű, mint kétszer kettő négy. „Segítsetek hinni hivatásunkban” – ezen én azt értem: próbáljunk jó gyümölcsöt teremni. A fát arról lehet megismerni, hogy milyen gyümölcsöt terem. Tudom, hogy az emberi élet sokkal bonyolultabb, mint a fáké, de arra kell törekednünk, hogy tanulóink érezzék érdemes volt ciszterci iskolába járni, ciszterci iskola tudott igazi tartalmat adni életüknek – fejezte be beszédét Polikárp apátúr.

Részletek dr. Száva József az egri osztály üv. elnökének beszámolójából

Amíg az 1990-es megalakulástól 1993-ig a szervezés és az útkeresés jellemezte tevékenységünket, addig a mostani időszak már a céltudatos munka ideje volt annak érdekében, hogy a ciszterci család Egerben is felépüljön, a Rendház és a Szent Bernát gimnázium minél előbb újra kezdhesse áldásos tevékenységét. Mivel a mai körülmények között semmi nem megy könnyen, a problémákat nagy körültekintéssel kellett megbeszélni és ennek kapcsán mindig nagy türelemre és megértésre volt szükség, de arra is, hogy következetesen harcoljunk céljaink megvalósításáért. Ebben nagy segítségünkre volt dr. Kovács Endre Gergely OCist. egri segédpüspök elnökünk, aki főleg az utóbbi két évben rendszeresen részt vett a havonta első hétfőn Mozsgai Tádé házfőnöknél tartott megbeszéléseinken. Ezekon osztályunk minden valamilyen funkcióval megbízott Egerben lakó tagja és a Ciszterci alapítvány kuratóriumának tagjai megjelentek (kb. 14–15 fő), valamint Oláh Gyula tagtársunk Budapestről. Ezáltal megvalósult mintegy 100 fős budapesti tagtársunkkal való kapcsolattartás is. A tagság összetartását és rendszeres tájékoztatását szolgálták a negyedévenként Budapesten a 433. sz. Szent Bernát cs. cs. Bartók Béla úti otthonában tartott családi hangulatú összejövetelek, melyeken általában 20–25 tagunk vett részt és dr. Kerekes Károly volt apátúr is megtisztelt bennünket jelenlétével és a Rend helyzetéről nyújtott tájékoztatásaival. Ügyvezető elnökként részt vettem negyedévenként az MCDSZ elnökségi ülésein is.

Az osztályunk életéről rendszeresen beszámoltunk az Egri Fehér/Feketében és nem csekély postaköltséggel gondoskodtunk is arról, hogy lapunkat minden tagtársunk megkapja.

Szervező munkánk eredményeképpen az 1994 évi 200-ról 250 főre emelkedett taglétszámunk, az utóbbi időben egyre gyakoribb elhalálozások ellenére. A tagság 50–60%-osan tesz eleget tagdíjfizetési kötelezettségének. Működési költségeink fedezetén túl teljesíteni tudtuk központi költsége hozzájárulásunkat, a cserkészcsapat támogatását, kegyeleti kötelezettségeinket, melyek közül kiemelem Varga Bennó tanárunk földi maradványainak debreceni elhanyagolt sírjából az egri ciszterci sírboltba való ünnepélyes áthozatalát és Asztalos János mártírsorsú pócspetri plébános di-

aktársunk emléktáblájának a gimnázium emlékfolyosóján történt felállítását. Jelentős összeggel (25 eFt) járultunk hozzá az 1100. éves évforduló tiszteletére meghirdetett történelmi és irodalmi pályázat nyertesének a díjazásához is.

A Rend és az egri városi önkormányzat között létrejött és a Diákszövetségünk társadalmi nyomásával is elősegített megállapodás szerint 1997. július 1-jével a Ciszterci Rend veszi át az eddigi Gárdonyi Gimnáziumot. Ezért is jelentősen (térképállomány, üzemszervezés, telefon-telefax rendszer, világító és hangerősítőberendezés, audioeszközök stb.) támogattuk leendő gimnáziumunkat.

Ezeknek a több százezer forintos kiadásoknak a fezzetét az egri ciszterci alapítványunk biztosította.

Ugyancsak az alapítványunk járult hozzá mintegy 200 eFt-tal a Szent Bernát templom tetőszerkezetének felújításához, valamint 120 eFt-tal a Rendház telefonhálózatának kiépítéséhez.

A gimnázium életében természetesen nemcsak az említett támogatásokkal, hanem az évnitőkon, évzárókon és egyéb iskolai rendezvényeken is részt veszünk, melyet a tantestület és a diákság zöme is örömmel fogad. Ez azon is lemérhető, hogy az elmúlt években – ahogy nőtt a ciszterci beiskolázású osztályok száma – növekedett a templomi „Veni Sancté”-n és „Te Deum”-on megjelenők diákok száma is. A gimnázium jelenlegi – már apáti hozzájárulással kinevezett – igazgatójával, Lévai Zsolttal kiváló a kapcsolatunk. Egy kérdésben nem sikerült eddig előrelépniünk: a 8 osztályos gimnáziumi oktatás megindításában. Tavaly óta folytatjuk ezirányú erőfeszítésünket, de ebben az ügyben felsőbb szintű egyeztetés látszik szükségesnek a Rend és az önkormányzat vezetői között.

Eger város önkormányzatában egyébként két tagtársunk (dr. Molnár Miklós és dr. Renn Oszkár) révén is képviselve vagyunk. Dr. Ringelhann György polgármesterrel is szívélyes a kapcsolatunk, jóllehet nem volt ciszterci diák, közgyűlésünket meghívásunkra rendszeresen látogatja. Ugyanez mondható az Egri Főegyházmegye vonatkozásában is. Dr. Seregély István érsek úr is – akit tiszteletbeli taggá választot-

tunk még 1992-ben – általában részt vett közgyűléseinken és egyéb rendezvényeinken.

Megemlítem azt a harmadik éve bevezetett gyakorlatunkat, hogy az érettségi találkozókön osztályvezetőségünk valamelyik tagja mindig részt vesz. Ismerteti diákszövetségünk munkáját, az iskolánk helyzetét és így nem tag diáktársainkkal kapcsolatot teremtünk Ebben Hibay György tagtársunk végzett kiemelkedő munkát.

Ugyancsak a ciszterci diákcsalád összetartását szolgálták azok a látogatások, melyeket '95-ben és '96-ban Keszthelyi Ferenc Jeromos OCist váci megyéspüspök, tiszteletbeli társelnökünk kedves meghívására a váci püspöki palotában tettünk.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik segítették elmúlt háromévi munkánkat – fejezte be beszámolóját dr. Száva József

„És lőn világosság...” Napfelkelte a Tarkón, 1949 nyarán Egy 213-as cserkész emlékei

A parancsnok-anya (Dr. Hölvényi Olaf György parnok úr) keltette fel a rajvezetőket, akik a kis tábor lakóit ébresztették. Sötét volt, csak a Samassa-ház fala és néhány felállított sátor fehérlett az éjszakában. A félkettős ébresztő nem nagyon tettszett a cserkészfűiúknak és félig még szenderegve, csak éppen a tudathatáron, öltözködtek, húzták fel a zoknit és a bakancsot, mert az előző napi eligazításból tudták, hogy hegymászás következik. Az atya már jó előre összeállította a négy hátizsákot, melyet cipelni kellett. Az őrsvezetők vállaltak egyet egyet.

Lassan összeállt a csapat, néhány zseblámpa fényénél még az atya ellenőrizte az öltözékeket, a cipőket és a létszámot, majd elindultak. Elöl a két rajvezető, libasorban az őrök, és végén az parnok úr. Az út ismert volt, nappal már mindegyikük járt Tarkón, az őrsi túrákon. Mégis más volt ez az éjszakai menet. A néhány villogó zseblámpa, az éppen átlátható erdei sötétség, a félig felébredt szótlán fiúk tapogatózó haladása, az éjszakai erdei-hegyi levegő különös hangulatot teremtett a csendes csapat körül.

A kis csapat – 30–40 diák – mint egy illegális cserkészcsapat táborozott a Samassa-háznál. Hivatalosan úgy hívták „lelkigyakorlatos tábor”. A parnok úr szervezte az államosítás után a volt ciszterci diákoknak, a

213-as cserkészeknek. A csapat a napfelkelte élménye végett igyekezett a Tarkó csúcsára.

Kemény emelkedő, a Kecskor hegyese következett. Egyszerre melegünk lett, a szuszogás jelezte a jócskán növekvő terhelést. A libasor egy kissé szét is húzódott, beszéd és megállás nélkül, már teljesen felébredve – érzékelve a sötétség felengedését, látva egymást és az erdőt – gyűrte le a meredeket a fiúcsapat. A tervezett időn jóval belül érték el a fennsíkot és már sokkal könnyebben haladtak a Tarkó sziklás csúcsa felé. Kelet felől a fény egyre erősebb lett, mikor egyszerre a menet eleje elérte a csúcsot és lábuk előtt a még sötét erdők és szürke sziklák sejlettek fel a sok száz méteres mélységben. A többiek is befutottak. Az atya órájára pillantott és elégedetten bólintott. Időben voltak.

Igen erős és nagyon hideg szél fújt a csúcson. A rövidnadrágos, előbb kimelegedett fiúk dideregtek, vacogtak. Néhányan tüzet gyújtottak egy szikla szélárnyékában, hogy melegedjenek, mások egymásnak háttal támaszkodva ültek le. Egyesek lábáról a közeli tűz leperzselte a szőrt, míg arcukat vágta a hideg szél. Még egyáltalán nem érezték a várható élmény nagyszerűségét.

Az atya és a rajvezetők közben ke-resték és meg is találták az alkalmas sziklákat. A hátizsákokból előkerül-

tek a szentmise celebrálásához szükséges eszközök és az oltárkő. A terítőre, misekönyvre, kehelyre köveket kellett tenni a szél sodró ereje miatt.

Az atya ismét az órájára pillantott, majd szembe nézett az egyre fénylőbb ég keleti aljával. Szótlánul intett. Segítették beöltözni a miseruhába. Felkészült.

A fiúk néhány méterre az atyától gyülekeztek és most már feledve a viszontagságokat, egyre növekvő belső izgalommal várakoztak.

A sziklán a rögtönzött oltár csaknem a szakadék szélére sikeredett. Pár méterrel mögé állt az atya és kis csapata, szemben a fényesedő keleti hegykontúrokkal, s már nem érezték a hideg szelet, csak a varázslatot, a napfelkelte és a kereszténység nagy misztériumát. A pillanatban, mikor megjelent a napkorong és sugarai, villanásszerűen minden fény-árnyék viszonyt megváltoztattak, az általános ragyogásban fehérek lettek a sötétszürke felhők és a Tarkó szikláit. Az atya kettőt előrelépett a sziklaoltárhoz, és friss napsugárral az arcán, szent áhítattal mondta: *Introibo ad altare Dei...*

És az egylelkűvé vált fiúcsapat életreszólóan élte meg hitünk szent titkát. *Dr. Remn Oszkár*

.....

Felhívás!

A tagok 45%-a fizetett 1996-ban tagdíjat. Kérjük azokat, akik csak feledékenységből nem tették, a mellékelt postautalványon fizessék be a Diákszövetségünknek szánt összeget. A jövőben is szeretnénk támogatni a Rendet és a leendő iskolánkat, valamint mindenkinek eljuttatni újságunkat.

Iskolánk PRO PATRIA emléktáblája

Adatainak kiegészítését tervezzük

Gimnáziumunk I. emeleti folyosóján 1989. május 28-án avatták fel a II. világháború során elesett, eltűnt, vagy más módon elpusztult diáktársainkra emlékező „Pro Patria” emléktáblát, melynek képét alább közöljük. Elhelyezését, az adatok gyűjtését az Egri Öregdiákok Baráti Köre szervezte. Több diáktársunk jelezte, hogy a névsor hiányos, ezért szeretnénk ezt – (52 név) – kiegészíteni. Kérjük tehát, ha valaki tud olyan diáktársunkról, aki a II. világháború áldozata volt, és neve nem szerepel az emléktáblán, közölje* szövetségünkkel (Ciszterci Diákszövetség Egri Osztálya 3300 Eger Széchenyi u.17.) A gimnáziumunk újraindulásának idejére szeretnénk teljesebbé tenni a névsort.

*név, évfolyam, halál időpontja, esetleg halálának körülményei.

Nagyon reméljük, hogy előbb-utóbb helyet találunk iskolánkban azoknak írásoknak, fényképeknek és egyéb emlékeknek, melyek iskolánkról, tanárainkról, diákéletünkről tanúskodnak, és azoknak a könyveknek, folyóiratoknak, melyeket az újrainduló iskolánknak szánunk. Kérjük addig őrizzék ezeket !

Szeretnénk gyűjteni az iskolánkról, tanárainkról, diáktársainkról megjelent újságcikkeket is. Ha ilyen akad a kezetekbe, küldjétek el. Tervezzük Urbán Vilmos Gusztáv diáktársunk által indított –Enchiridion Cisterciense– folytatását.

Oláh Gyula

Tanáraink voltak . . .

SZABÓ Tihamér István

Veszprémben született 1894. július 11-én. A rend noviciátusába a 1913 augusztus 14-én lépett. Az egyetemi tanulmányait Innsbruckban végezte, és okleveles középiskolai hittanári képesítést szerzett. Áldozópappá 1919. szeptember 29-én szentelték. 1919–1921 között tanár Baján, 1921–22 között káplán Zircen, 1922–1940 között Szentgotthárdon hittanár, káplán, apátsági könyvtáros, gyóntató, 1940–48 között Egerben hittanár, közben 1945/46-ban Szentgotthárdon betegszabadságon. A szétszóratás után 1954-től 1979 április 24-én bekövetkezett haláláig Pannonhalmán a Szociális Otthonban élt.

Aranymisés pap, okl. középiskolai hittanár volt, gyöngye szervezetű, törekény, mégis szívós ember. Sok betegeskedése ellenére derűs, eleven kedélyű ember volt. Óvatosan és némi kedves huncutsággal került a sok munkát, annál jobban szeretett a rekreációban csevegni, diákjaival törődni, ügyes-bajos dolgakkal odaadó együttérzéssel foglalkozni. Nem volt jeles szónok, sem kiváló didakta, de amit tanított hitükről, amit hirdetett az evangéliumról, azt átélte, és meleg szívén át sugározta szószékről és katedráról egyaránt. Mikor 1954-ben véglegesen meg kellett telepednie a szerzetesek számára fenntartott Szociális Otthonban, onnan is szívesen kijárt segíteni különböző plébániákra.

Ereje azonban egyre fogyott, végül daganatos megbetegedés gyanújával gyomorműtétnek vetette alá magát. A kórházból való elbocsátásakor az orvosok

közeli halálával számoltak. Ám derűs optimizmusa öreg kora ellenére változatlan mozgékony-sággal úgyszólván halála napjáig vitte, mozgatta, emberek társaságát kerestette vele.

Békességes, Isten-váró és Isten után vágyódó lélekkel távozott az életből, ami neki az utolsó három évtizedben az otthonát vesztett szerzetes sorsát jelentette. Amikor néhány nappal halála előtt Pannonhalmán meglátogattam, ezt mondta: "Most már elbúcsúzom tőled és minden rendi testvéremtől. Isten vár, és szívesen megyek haza. És nagyon hálás vagyok az Úrnak, mert nagyon sokat kaptam tőle."

Jó lenne valamennyiünknek ilyen szelíden elszakadni a földtől, és ilyen hálás szívvel megtérni Atyánk házába!

Dr. Palos Bernardin

írása a „Szolgálat” 1980. 45. számában.)

.....

Levelek Konrád atyához

Égi Ferenc Konrád OCist. 1994–1996 között élt az egri rendházban, tanított hittant a Gárdonyi Gimnáziumban. Szeptember óta már a Zirc melletti Borzavár plébánosa. Mi öregdiákok ritkábban találkoztunk vele. Nem tudjuk, mennyire tudta megérezni, megérteni törekvéseinket. Sajnáljuk, hogy itt kellett hagynia Egert. Fialat tanítványai szeretettel gondolnak rá. Szívesen közöljük – szerkesztett változatban – újságunkon keresztül küldött leveleiket és egy diákja hozzáírott versét.

Búcsúzól...

Konrád atya az első és második osztályban tanított bennünket. Hamar összebarátkoztunk. Nem volt nehéz megszokni Atyát. Órái a rá jellemző szigorral, mégis derűsen teltek el. Ahol tudott – tanítás közben – mindig beépített mondanivalójába humoros elemeket.

Közvetlenségét megszerettük. Többször elvitt minket kirándulni, szeretett túrázni a Bükkben. Megértő és kellemes úti- gyalogló-túrázó társként fogadtuk el. Ma sem világos előttem: a diákok magatartása játszott-e abban szerepet, hogy eltávózása mellett döntött. Költőzködése napján nekem úgy tűnt, szeretne itt maradni. Szigorú ám igazságos embernek ismertem, szerette a jókedvet, a humort, de csak módjával. A hittant kellő felelősséggel tanította.

Isten áldja Konrád atya, jó egészséget és sok sikert kívánunk a munkájához.

Schreiner Roland

Égi Konrád atya távozása után...

A kétévi együttlét alatt igen megkedveltük az Atyát. Szerettük jó kedélyét, érdekes óráit, a magánbeszélgetéseket. Jók voltak az általa szervezett kirándulások is. Az egyházzal, a vallási témákról szóló filmek – ahogyan tőle kaptuk –, lelki gazdagodásunkra szolgáltak. Ezért is vártuk mindig izgalommal a hittanórákat. Minden diákját ismerte, odafigyelt munkánkra.

Akadtak köztünk nézeteltérések is, de a gondok hamarosan megoldódtak, minden megújult erővel haladt tovább, előre. Segített elmélyíteni kapcsolatunkat Istennel!

Köszönjük szépen

(aláírás nélkül)

Konrád Atya – ahogyan az emlékeinkben él

Ebbe az iskolába jöttünk, mert tudtuk: a tantervi órák között két hittan is szerepel. Már ezelőtt is jártunk hittanra, de akadtak köztünk kezdők is. Konrád atya volt az, aki értően vezetett be minket ebbe a csodálatos világba.

Most is látjuk magunk előtt mosolygós arcát, ősz halántékát. Kedves és természetes volt. Szerette a fiatalo-

kat, megértette gondjaikat. Elfogadta azt a tényt, hogy az idők változnak, minden fiatalságnak meg van a maga problémája. Bárki fordult hozzá, készséggel és tudása legjavával segített. Mindig akadt egy- két kedves szava számunkra.

Lelkesedéssel beszélt a Szentírásról. Úgy, hogy az mindenki számára érthetővé váltak a szent szövegek.

Szívesen mesélt élményeiről, tapasztalatairól, hogy kiegészítse az oktatóanyagot.

Reméljük, hogy látogatni visszajön még hozzánk.

Kaló Zsuzsa és Majoros Anita

Így emlékszünk rá...

Becsöngettek. A zsvivaj nem szűnt meg akkor sem, amikor nyílt az ajtó. Ekkor ismertük meg Konrád atyát.

Tudtuk róla, hogy e pillanatban ő a legfiatalabb magyar ciszterci pap.

A hittan órák bár nem futottak le mindig gördülékenyen, mégis sokat tanultunk tőle. Mesélt külföldi utazásairól, a dallasi ciszterciekről és más érdekes dolgokról. Karácsonykor még szaloncukrot is kaptunk tőle.

A legrokonszenvesebb az volt Konrád atyában, hogy mindig megértette problémáinkat. Igyekezett gondjainkhoz és hozzánk is alkalmazkodni. Kedvessége, határozottsága hatott ránk, de – úgy érezzük – mi is megváltoztattuk őt.

Sajnáljuk, hogy elment.

Freytag Orsolya és Gyarmati Éva

Pater Francesco agriensis, qui es in Borzavár... ora pro nobis!

Pater Conradus, in terra quoque

Égi,

Szavai tüzeit láttuk lobogva

Égni.

Papnak kiváló, embernek is

Példás,

A Mennyei Atyából egy jókora

Képmás.

Nagy szerencsénk volt, hogy minket

Tanított,

Elménkbe, szívünkbe jól

Bevilágított.

Hittanórán figyeltünk, lestük a

Szavait,

Mert életén is sugárzott, Akiről

Tanít.

Átadta az igazságot: velünk van az

Isten,

Keressük az Égi Atyát, de már sehol

Sincsen.

A rókának odúja van, neki: Borza-

Vára,

Az egri diákoknak meg óriási

Kára.

A Fáklya hiányához nem fér semmi

Kétség,

Most csak a szöges padló van meg a vérző

Sötétség.

Túl szerencsések voltunk? Igaz! Ez

Igaz!

De Isten mindig helyesen dönt, s ez most is

Vigasz.

Bak Zoltán

Egri ciszterci diákok voltak...

A régi értesítőkből olvashattuk "Intézetünk tanulói voltak a közélet és az íróvilág jelesei közül" fejezetet. –Ennek a mércéjével mérve, de azért egy kicsit tágítva a kört, kívánunk írásokat közölni elhunyt diáktársaink életútjáról. Szeretnénk, ha minél többet tudnánk egymásról, ezért kérünk minden diáktársunkat, hogy adjon javaslatot – még jobb lenne, ha írást –, hogy közölhessük.

Kádár Gábor László OCist egri érsek

Tíz évvel ezelőtt, 1986. december 20-án halt meg az egri egyházmegye 79. főpásztora, aki iskolánkban végezte 1937–41 és 44–1945-ben gimnáziumi tanulmányait. Egykori igazgatója és rendtársa dr. Palos Bernardin írásával – mely 1987-ben a Szolgálat 74. számában jelent meg – emlékezünk diáktársunkra

Istenben boldogult Gábor testvérünk 1927-ben született Egerben tizenegy-gyermekes, példátlanul vallásos, középosztálybeli családból. Az egri Szent Bernát Gimnáziumban kiváló eredménnyel érettségizett diák és lelkes cserkész, 1945. szeptember 4-én öltötte magára Zircen a rend ruháját. Teológiai tanulmányainak befejezése után 1950. június 6-án szentelték pappá, még a rend szétszórása előtt. A csendet, nyugalmat kedvelő, elmélkedésre hajlamos, tehetséges fiatalembert a magyar nemzet és nép múltjának mélységei vonzották. Hazájának és rendjének történelme érde-

kelte, és történelem szakos középiskolai tanárnak készült. Érdeklődését az egri főegyházmegye szolgálatában is megtartotta. Már 16 éves káplánsága idején megérlelődött benne a gondolat, hogy megírja az egyházmegye történetét, különös tekintettel az egri székesegyház felépítő Pyrker Lászlóra, aki lilienfeldi ciszterci szerzetesként emelkedett az érseki székre.

1970–72 között egyháztörténeti tanulmányokat folytatott a párizsi Institut Catholique-en. Onnan hazatérve, 1972. február másodikán nevezték ki veszprémi

segédpüspöknek. A szerény, magát minden körülmények között szerzetesnek valló, imádságot és könyveket szerető ember rendkívüli megpróbáltatásnak érezte a püspöki méltóságot. Csak úgy tudta vállalni, hogy szolgálatnak fogta föl és engedelmességet követelő jelet látott benne. Ám a Gondviselés újra meg újra próbára tette engedelmességét. Csakhamar a veszprémi egyházmegye adminisztrátora majd püspöke lett, 1978. március 2-tól pedig egri érsek.

Türelmes egyszerűséggel és a Gondviselésbe vetett bizalommal vállalta és viselte a püspöki terheket, minden képességét a reábízottak javára szentelve, és szenvedései közepette is a Boldogságos Szűz Mária oltalmára hagyatkozva, akinek anyai közbenjárását mindig bensőséges odaadással kérte önmaga és övéi számára.

Egerbe voltaképpen hazatért. Annak a népnek és papságnak a körébe, melyből kinőtt és származott. Mindig mindenkinek jót akart, mindenkinek a lelki javát szolgálta. A papi élet útmutatójaként valóban

„elől járt”, szeretettel teli jóságos szíve pedig mindenkinek kitarult. Súlyos betegségét „egyenesen állva” szenvedte és magáról megfedkezve viselte, mígnem a betegsége letörte. A fák állva hálnak meg, – szokták mondani. Gábor érsek még utolsó napjaiban is a közelgő Pyrker-jubileum, a székesegyház felépítése 150-ik évfordulójának előkészítésén buzgólkodott, a főegyházmegye lelki megújulásának szánva a jubileumot. Ő maga ezt – sajnos – már nem érthette meg. A magyar egyház olyan püspököt veszített el személyében, aki mindenkor csak a saját lelkiismeretére hallgatott.

Gábor testvérünk jóságos emberségére, szerény egyszerű életpéldájára, imádságos szerzetespapi lelkületére, Isten akaratát mindig elfogadó nemes életére még sokáig fognak emlékezni mindazok, akiknek megadatott hogy megismerhessék Eger második ciszterci szerzetes érsekét.

1986. december 29-én koncelebrált szentmise után temették elődei mellé az egri bazilika kriptájában.

hírek...hírek...hírek...hírek...

- **In memoriam Asztalos János** – Újságunk 95. Karácsonyi számában dr. Ringelhann Béla írásából már megismerhettük a mártírsorsú pócspetri plébános életútját. Október 22-e óta a Gárdonyi Gimnázium emlékfolyosóján – diákszövetségünk tagjainak adakozásából – már emléktábla hirdeti az egyházi iskolák államosítása elleni hősies küzdelmét. Az emléktábla leleplezési ünnepségen – melyet *Lévai Zsolt* gimnáziumi igazgató nyitott meg – részt vettek szövetségünk tagjai, a gimnázium több tanára és diákságának képviselői, a rokonság és szülőfalujának – Feldebrőnek – hívei is. A Himnusz eléneklése után *dr. Ringelhann Béla* Diákszövetségünk alelnöke mondott emlékbeszédet. A tábla leleplezése és megkoszorúzása után az iskola kamarakórusa Purcell: *Hullik a fáról* őszi levélcímű kánonját adta elő, majd *Mikolai Vince*, a Hittudományi Főiskola igazgatója e célra összeállított imádság elmondása után szentelte fel az emléktáblát. Az ünnepség a Szózat hangjaival fejeződött be.

(Dr. Száva József)

- **Az államalapítás 1100 évfordulója** tiszteletére az egri középiskolások részére meghirdetett pályázat ünnepélyes eredményhirdetése október 17-én volt a Megyei Művelődési Központban. Mint ez év húsvéti és Te Deum-i számainkban már beszámoltunk Diákszövetségünk és a több egri öregdiák szervezet (EÖBT, Tanítóképzősök, Dobósok, Felsőkereskedelmi iskolások) történelmi és irodalmi pályázatot írt ki. A pályamunkák beküldésének határideje szeptember 30. volt. 12 jellegű pályamunka érkezett be, melynek elbírálását *Berzi Piroska* ny. történelem-tanár és *dr. Nagy Andorné* magyar irodalom tanár végezte. „*Eger a honfoglalás és az államalapítás korában*” c. történelmi pályázat 20 eFt-os kiemelt első pályadíját *Petercsák Balázs* (Dobó Gimnázium), 10–10 eFt-os második díját *Cserhádi Anita* (Gárdonyi G.) és *Lehoczky Judit* (Dobó G.), 5–5 eFt-os harmadik díját *Juhász Péter* (Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakközépiskola) és *Rát Nikoletta* (Dobó G.) nyerte el.

„*A Király Széke legendája – Szent István és az egri püspökség*” c. irodalmi pályázat 20 eFt-os kiemelt első díját *Őszi Viktória* (Angolkisasszonyok Sancta Maria Gimnázium) nyerte.

A bírálóbizottság egy 5 eFt-os különdíjat is kiadott Vagó Adrienn (Gárdonyi Gimnázium) dolgozatára, mely sem történelmi sem az irodalmi témára nem volt egyértelműen besorozható, de értékes munka volt.

Öt nem díjazott, de figyelemreméltó munkát benyújtó pályázó – *(Szabó Julianna* (Dobó G.), *Pérez Dolóresz* (Dobó G.), *Tolnai Rózsa* (Közzgazd. Szki.), *Sóskúti Kornél* (Gárdonyi G.) és *Freytag Orsolya* Gárdonyi G.) – Balogh Béni: *Királymondák* c. könyvét ill. Pilinszky verseskötetét és ezer Ft-os jutalmat kaptak.

Az eredményhirdető és díjkiosztó ünnepségen *dr. Kovács Endre* OCist egri segédpüspök, Diákszövetségünk elnöke adta át a díjakat, méltatta pályázók teljesítményét.

(Dr. Száva József)

- **Az Amerikai Ciszterci Öregdiákok** (Cistercian Alumni Association of North America) körlevelét kaptuk meg. Várfi István a szövetség elnöke – bajai öregdiák – küldte, egyben érdeklődött felőlünk és az újsá-

gunkat is kérte. Örömmel tettünk eleget kérésének. – A körlevél beszámolt a torontói öregdiák találkozóról, mely ez év júniusában volt. Jövőre, 1997-ben lesz a szövetségünk fennállásának 40 éves évfordulója. Nagy figyelemmel kiérik a gimnáziumaink újraindulását, jól látva nehézségeinket. „A nyilvánvaló anyagi problémák mellett nehézséget jelent a megfelelő világi tanári kar felállítása. Bár a szakmai felkészültségük nagyjából megfelelő, problémát jelent egy olyan tanári kar összeállítása, amely a ciszterci valláserkölcsei filozófiát teljesen magáévá teszi, és ennek alapján intézi oktatási tevékenységét” – olvashatjuk a körlevélben. Nagyon örülünk a megkeresésnek – több diáktársunkkal ugyan már eddig is kapcsolatban voltak –, jó munkát kívánunk az Amerikában élő kedves ciszterci diáktársainknak!

- **Keszthelyi Ferenc váci püspök** diáktársunkat keresték fel a Budapesten lakó egri öregdiákok október 15-én. Kedves hagyomány kezd kialakulni ezekkel a látogatásokkal, és mindnyájunkban erősíti összetartozásunk érzését. A jól eső beszélgetésen – melynek témája kérésünkre az iskolai oktatás volt – megismerhettük az egyházmegye és tágabban a magyar egyház problémáit az újrainduló iskoláknál (Dabas-Sári a váci egyházmegyében van!) Remek művészeti vezetéssel megtekintettük a váci székesegyházat, ahol még Akác János diáktársunk orgonajátékát is meghallgattuk. Befejezésül – egy igazán „püspöki” – közös ebéden látott vendégül bennünket a házigazda, és egy minden évben kétszeri látogatásra szóló meghívással. A kiránduláson 23-an vettünk részt.
- **A zirci apátságot** is meglátogatták a pesti-egri öregdiákok november 23-án. Talán egy kicsit a télbenyúló időpont, meg a meteorológusok hóviharral való ijesztgetése miatt jó páran nem mertek neki vágni a remekül sikerült látogatásnak. Feleségestül együtt csak 13-an voltunk. *Hervay Levente* atya fogadott és kalauzolt bennünket. Megnéztük az átalakuló apátsági épületet, a csodálatos könyvtárt, a tatarozás alatt álló bazilikát – ezt a munkát legalább 10 évre tervezzük –, és megismerhettük az apátság mai életét. Részt vettünk a déli zsolozsmán, végezetül Vajk Atanáz tanár úr hagyatékában található számos fényképalbumot – a diák- és , cserkészéletéről – is megmutatta Levente atya.
- **Barankovics István emlékülés** volt Egerben a neves politikus születésének 90. évfordulóján. Barankovics István 1917–1925 között járt a Szent Bernát Gimnáziumba. Az ünnepség rendezői között volt Diákszövetségünk is. A gimnázium emlékfolyosóján megkoszorúzták Barankovics István emléktábláját. Az emlékülésen többek között *Mikolai Vince*, a Hittudományi Főiskola rektora és *Kovács K. Zoltán* közíró, egykori képviselőtársa tartottak előadást.
- **Olvastuk a Hevesi Napló** 1995. március hó óta új köntösben megjelenő köteteit, amelynek szerkesztője és kiadója diáktársunk *dr. Farkas András*. A folyóirat ez évben megjelent számaiban megtalálhatjuk több diáktársunk – *Kovács Endre*, *Renn Oszkár*, *Sugár István*, *Bánffy György* írásait és *Molnár József* festőművész műveiről készült felvételeket.
- **Rajeczky Bénire** emlékeztek Egerben november 8-án a ciszterci zenetudós születésének 95. évfordulója alkalmából. Az emlékülést az Egri Csillagok Népdalköre rendezte, melyen képviseltette magát Diákszövetségünk is. Rajeczky Béni Egerben született, és középiskolai tanulmányait 1911–20 között gimnáziumunkban végezte. *Dr. Ringelhann György* polgármester méltatta a ciszterci tudós érdemeit, az MTA Zenetudományi Intézetének munkatársai ismertették munkásságát., majd *dr. Dobrovoczký István* pásztói polgármester emlékezett meleg szavakkal az emberről. A délutáni emlékműsor jeles muzsikások, zenekarok és dalkörök közreműködésével zajlott. Jelen volt a neves tudós testvére *Rajeczky Borbála* is.

.....

† † † HALOTTAINK † † †

Dr. Berta Ferenc (1941) – Budapest,
Dr. Bajnok Jenő (1936) – Eger,
Evetovics Mihály (1939) – Budapest

Koppány Béla (1941) – Miskolc-Diósgyőr,
Klinszky Gyula (1943) – Budapest,
Mlinkó István (1949) – Gyöngyös.

Requiescant in pace!

Ha a legközelebbi Egri FEHÉR/FEKETE hírekben közölnivalód lenne, légy szíves írd meg vagy telefonáljál *Wolsky Agenor*, 3300 Eger, Kertész u.34. tel.:(36) 317 420 ill. *Oláh Gyula*, 1114 Budapest, Bartók Béla út 25.III.5/A. tel.:(1) 165 9374 — címére.